

Luvat ja valvonta – kärkihanke

Kaivostoiminta,
toiminnan aikainen valvonta

Loppuraportti

14.2.2018

Sisällys

1. Lähtökohdat	6-14
2. Nykytilan kuvaus	15-22
3. Tavoitetila - kaivoskohtaisen ydintiedon hyödyntäminen	23-35
4. Palvelukerroksen toiminnallisuuksien kuvaukset	36-42
5. Kaivoskohtaisen työtilan tietosisältö	43-49
6. Palvelupolkujen esimerkkejä	50-58
7. Hyötyarviointi	59-66
8. Jatkotoimenpide-ehdotukset ja huomioita jatkon suhteen	67-71
Liite 1: Hyötyarvion menetelmä ja lähestymistapa	72-76
Liite 2: Työhön osallistuneet sidosryhmät	77-80

Keskeiset käsitteet

- Ohessa esitettyjen käsitteiden ja termien pohja on otettu sanastoryhmästä. Tehdyssä tuossa sanastoa on ”työstetty” kaivostoiminnan suuntaan.
- Näin ollen käsitteistö ei ole virallinen Luvat ja valvonta -hankkeen käsitteistö/sanasto ja se vaatii vielä yhteensovittamista virallisen sanastotyön kanssa.

TERMI	SELITE
Asiakirjatarkastukset	• Yksittäisissä valvottavissa asioissa tarkastus voidaan tehdä ns. asiakirjatarkastuksena ilman käyntiä valvontakohteessa.
Havainto	• Yhteisen valvontatapahtuman havainnointikohteeseen liittyvä havainto tai poikkeama, joka voi olla eri viranomaisille yhteinen, usean viranomaisen käytettävissä tai tarkoitettu vain yhden viranomaisen käyttöön.
Määräaikaistarkastus- tai vuositarkastus	• Määräaikais- tai vuositarkastuksessa valvoja ja toiminnanharjoittajan edustaja tai edustajat käyvät läpi muun muassa lupapäätöksen tai lupapäätökset sekä tarkkailusuunnitelman, ja varmistavat että kaivos toimii toimintaa koskevien säädösvaatimusten mukaisesti. Patoviranomaisen näkökulmasta määräaikaistarkastuksessa toiminnan harjoittaja ja valvoja käyvät läpi edellisen määräaikaistarkastuksen jälkeiset tapahtumat ja rakenteen nykyisen kunnon. • Vuositarkastuksen yhteydessä selvitetään, onko kaivoksella toimittu annetun päätöksen edellyttämällä tavalla. Patoviranomaisen näkökulmasta vuositarkastuksessa padon omistaja tarkistaa padon kunnon.

Keskeiset käsitteet

TERMI	SELITE
Omavalvonta	• Toiminnan ehtojen mukainen valvonta, jonka toiminnanharjoittaja kohdistaa omaan toimintaansa. • Sisältää omavalvontasuunnitelman, edellyttää sen noudattamista ja kirjanpitoa suunnitelman toteuttamisesta. Omavalvonnassa kirjataan itse tapahtuma ja sen tulokset, josta viranomainen voi saada riittävän kuvan lain ja säädösten noudattamisesta sekä omavalvonnan toteuttamisesta.
Riskiperusteinen valvonta	• Riskin määrittäminen perustuu toiminnan luonteeseen ja/tai toimintaan. Toiminnan riskisyyttä arvioidaan ympäristö- ja/tai historiatiedon perusteella. Toiminnan luonteen riskisyyttä arvioidaan toiminnan mahdollisten negatiivisten vaikutusten ja niiden todennäköisen toteutumisen kautta. Tukesin valvonnassa toiminnan riskisyyttä voidaan arvioida esimerkiksi tarkastushavaintojen ja sattuneiden onnettomuuksien perusteella. • Riskiperusteissa valvonnassa valitaan suurimmat riskit omaavat kohteet tai niihin voidaan kohdistaa tarkastuksia muita kohteita useammin.

Keskeiset käsitteet

TERMI	SELITE
Tarkastuskertomus	• Toimivaltaisen viranomaisen laatima tarkastuskertomus, joka sisältää tiedot viranomaisen määräävistä korjaavista toimenpiteistä ja mahdollisista sanktioista. Patoturvallisuuslain mukaisten tarkastusten raportit laatii padon omistaja.
Toiminnanharjoittajan tarkkailu- ja selvittäövelvollisuudet	• Valvontaviranomaisten tehtävänä on valvoa kaivostoiminnalle myönnettyjen lupapäätösten ja kyseisiin säädöksiin muutoin perustuvien toiminnanharjoittajien velvollisuuksien noudattamista. Kyse on toiminnanharjoittajaan kohdistuvasta laillisuusvalvonnasta. Sen toteuttamisessa määräaikaistarkastukset ja muut valvontakäynnit sekä toiminnanharjoittajien lupamääräyksien nojalla toimittamien tietojen tarkastaminen ovat keskeisessä asemassa. • Toiminnanharjoittaja on velvollinen tarkkailemaan toimintansa ympäristövaikutuksia sekä oltava selvillä omista velvollisuuksistaan.

Keskeiset käsitteet

TERMI	SELITE
Valvonnan impulssit	• Valvonnan impulsseja ovat muun muassa valvontasuunnitelma, onnettomuus, riskianalyysi tai 3. osapuolen huomio.
Valvonnan vuosisuunnitelma	• Toimivaltaisen viranomaisen laatima valvonnan vuosisuunnitelma.
Valvonta	• Toiminta, jolla selvitetään ja todetaan täyttääkö valvontakohde sille asetetut vaatimukset. • Toimintaan kohdistuva valvonta, joka voi perustua yhteiseen valvonnan vuosisuunnitelmaan, yhteiseen riskianalyysiin tai 3. osapuolen huomioon tai ad-hoc -tilanteeseen. Valvonnan yksi tyyppi on omavalvonta.
Valvontatapahtuman suunnitelma	• Toimivaltaisen viranomaisen laatima valvontatapahtuman suunnitelma.
3. osapuolen huomio	• 3. osapuolen huomio koskien luvan- tai ilmoituksenvaraista toimintaa.

1. Lähtökohdat

Tausta

- Työ- ja elinkeinoministeriö käynnisti vuonna 2015 Valtionvarainministeriön digiryhmän toimeksiannosta selvityshankkeen lupa-, ilmoitus- ja valvontatoiminnan asiakaslähtöisen kehittämisen mallin luomiseksi ja koestamiseksi
- Selvityksen pohjalta käynnistettiin TEM:n koordinoimana Luvat ja valvonta -kärkihanke, joka liittyy hallitusohjelman tavoitteeseen julkisten palvelujen digitalisoinnista ja lupa- ja valitusprosessien sujuvoittamista ja jolle myönnettiin rahoitus vuoden 2016 toisessa lisätalousarviossa.
- Lupa-, ilmoitus- ja valvontatoiminnassa tulisi päästä aidosti viranomaisten yhteiseen, asiakaslähtöiseen kehitystyöhön, jolloin kehityshankkeita tulisi koordinoida kansallisella tasolla ja lainsäädännölliset, rakenteelliset ym. esteet asiakaslähtöiselle toiminnalle voitaisiin poistaa tehokkaammin.
- Kaivosteollisuuden valvontatoiminnan palvelumuotoiluprojekti on osa Luvat ja valvonta -kärkihanketta:
 - Kaivosteollisuuden valvonnan palvelumuotoiluprojektissa keskitytään toiminnan aikaiseen valvontaan
 - Kaivosteollisuuden palvelumuotoiluprojektin tarkoituksena on
 - Teollisen toiminnan aikaisen valvonnan kehittäminen
 - Tavoitetoimintamallin kuvaaminen
 - Digitaalisen palvelukerroskeskeisen toiminnallisuuden kuvaaminen
 - Hyötyarvion tuottaminen
 - Projektin tavoitteet tavoitetilalle:
 - Sähköisen palvelukerroskeskeisen kautta eri toimijoilla on yhtäläisesti ja helposti käytettävissään samat, ajanmukaiset tiedot ja ohjeet, joiden avulla varmistetaan asiointiprosessien onnistuminen.
 - Tiedon tason parantuessa valvonnan suunnittelu ja itse valvontatyö nopeutuu, ja valvonnan laatu paranee.
 - Tiedonkulun tehostuminen viranomaisyhteistyössä poistaa päällekkäisiä toimintoja ja vähentää viranomaisten työtaakkaa. Eri lakien mukaisten viranomaistoimintojen katvealueet ovat paremmin tunnistettavissa ja ne vähenevät.
 - Yhtenäiset, ajantasaiset ja läpinäkyvät tiedot ja tehokas viranomaistoiminta parantavat toiminnanharjoittajan toimintaedellytyksiä.
 - Palvelukerros sujuvoittaa, tukee ja tehostaa asiointiprosesseja valvontaan liittyen.

Projektin tavoitteet

- Projektin tarkoituksena on kaivosteollisuuden toiminnan aikaiseen valvontaan liittyvän asiakaslähtöisen palvelupolun, tavoitetoimintamallin sekä digitaalisen palvelukerroksen toiminnallisuuden kuvaaminen kaivosteollisuuden toimijoille ja viranomaisille sekä kokonaisuuden toteutuskelpoisuuden varmistaminen.
- Työn aikana tarkennetaan valvontatoiminnan toimintamallia sekä yhteisen digitaalisen palvelukerroksen toiminnallisuuden määrittelytyön kautta yhteistyössä valittujen viranomaistahojen ja toiminnanharjoittajien kanssa.
- Projektin tavoitteet:
 - Laatia asiakaslähtöinen tavoitetilan palvelupolkukuvaus kaivosteollisuuden valvontaan liittyvistä asioista
 - Ymmärtää syvemmin viranomaisten ja toiminnanharjoittajien tarpeita täsmennetyn toimintamallin kautta
 - Tunnistaa sekä priorisoida digitaalisen palvelukerroksen toiminnallisuudet ja tietolähteet
 - Toteuttaa digitaalisen palvelukerroksen hyötyarviointi tarkasteltavan toimialan viranomaisten ja toiminnanharjoittajien osalta

Projektiryhmä

- Terho Liikamaa, Tukes – linkkihenkilö TEM:iin ja projektipäällikkö substanssin osalta
- Ossi Leinonen, Tukes – kaivoslain mukainen valvonta (kaivosluvat, kaivosturvallisuus)
- Timo Jouttijärvi, SYKE – ympäristövalvonnan asiantuntija
- Eira Luokkanen, LAPELY – kaivosten ympäristövalvonta
- Soile Backnäs, KAIELY/Kuopio – kaivosten ympäristövalvonnan kehittäminen
- Timo Regina, KAIELY – patovalvonta
- Erkki Kantola, PSAVI – ympäristöluvat
- Päivi Kurttio, STUK – kaivosten säteilyvalvonta
- Lasse Ketola, PSAVI – työsuojelutarkastus
- Saku Härkönen, YM – YM:n edustaja, kaivosten ympäristövalvonta
- Pekka Suomela, Kaivosteollisuus ry – kaivostoiminnan harjoittajien näkökulma
- Riikka Aaltonen, TEM – kaivosylitarkastaja
- Päivi Tommila, TEM – Luvat ja valvonta -hanke
- Sirpa Alitalo, TEM – Luvat ja valvonta –hanke
- Kimmo Kuusela, TEM – Luvat ja valvonta –hanke
- Tero Saarenpää, Solita Oy – vetovastuullinen konsultti

Työn rajaukset

- Kaivosteollisuuden valvonnan palvelumuotoilussa keskityttiin toiminnan aikaisen valvonnan toteuttamiseen ja toimintaan (mukaan lukien poikkeus- ja häiriötilanteet).
- Kaivosteollisuuden valvonnan kokonaisuuden osalta rajataan työn ulkopuolelle:
 - Varsinainen lupaprosessi ja siinä tapahtuva ennakkovalvonta
 - Rakentamisen aikainen valvonta

Projektin lopputuotokset

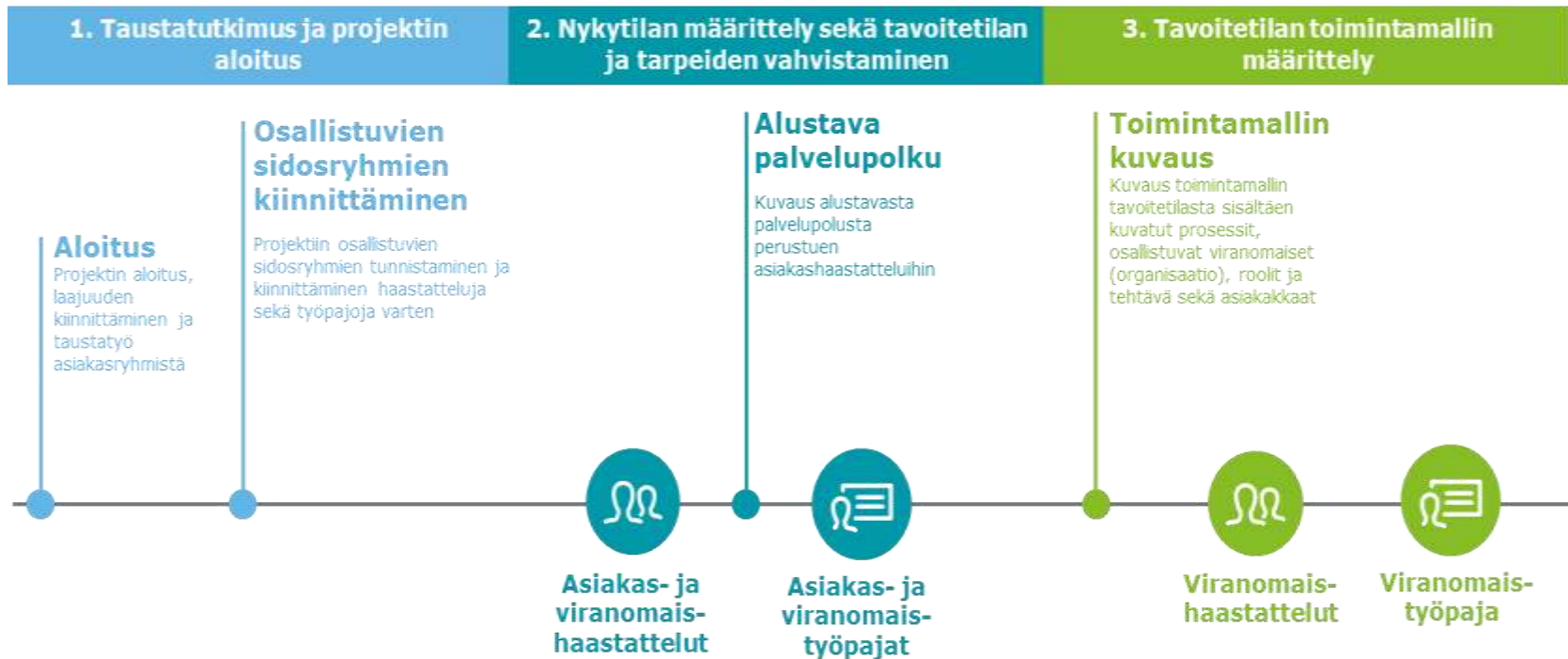
Projektin aikana tuotettiin seuraavat lopputuotokset:

- Tunnistettiin nykytilan haasteet ja kaivostoiminnan valvonnan keskeinen sisältö
- Kartoitettiin valvontayhteistyön kannalta keskeinen tiedon ja viestinnän tarve
- Kuvattiin palvelukerroksen kaivoskohtaisen työtilan keskeinen tietosisältö
- Kuvattiin palvelukerroksen tarvittavat toiminnallisuudet luotavaa työtilaa varten
- Kuvattiin palvelupolkuesimerkein tärkeimmät tavat palvelukerroksen työtilan hyödyntämisessä viranomaisten ja toiminnanharjoittajien näkökulmasta
- Tehtiin hyötyarviot toiminnanharjoittajille ja viranomaisille syntyvistä hyödyistä tavoitetilassa
- **Huom.** projektin yhtenä tavoitteena ja lopputuotoksena oli tunnistaa ja kuvata tarvittavat lainsäädännön muutostarpeet tavoitetilan mahdollistamiseksi. **Tehdyssä työssä ei noussut esiin muutostarpeita lainsäädäntöön liittyen.**

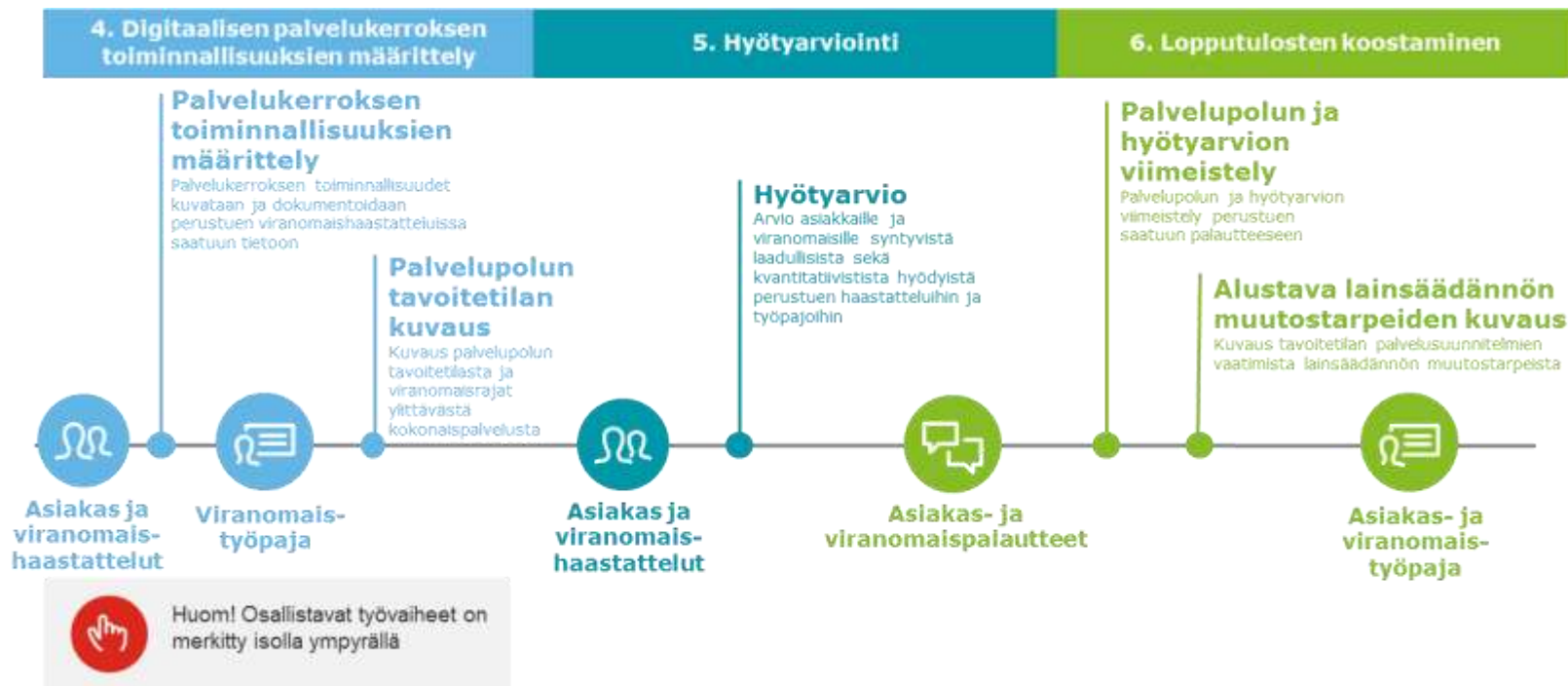
Keskeiset viranomaistoimijat kaivosten valvonnassa

Sidosryhmä / toimijat	Tehtävän kuvaus
Tukes (Helsingin ja Rovaniemen toimipisteet)	• Kaivostoiminnan valvonta kaivoslainsäädännön mukaisesti • Vaarallisten kemikaalien (ml. räjähteet) varastoinnin ja käsittelyn valvonta
STUK	• Säteilyyn liittyvä valvonta
Kaivosalueen AVI	• Työsuojelun valvonta
Kaivosalueen ELY-keskus	• Ympäristölupapäätösten lupamääräysten valvonta • Yleisen edun valvonta ympäristönsuojelulain, jätelain ja vesilain mukaisesti
Kainuun ELY-keskus	• Patoturvallisuuden valvonta patoturvallisuuslain mukaisesti • Erikoisasiantuntija kaivosten ympäristöasioissa
Kunta, jossa kaivos sijaitsee	• Rakennustöiden valvonta maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti
Pelastusviranomainen	• Pelastussuunnitelman toimivuuden varmistaminen yhteistyössä toiminnanharjoittajan kanssa • Mahdollisuus osallistua tarkastukselle

Lähestymistapa ja hankkeen läpivienti 1/2

Lähestymistapa ja hankkeen läpivienti 2/2

2. Nykytilan kuvaus

Relevantti ja ajantasainen valvontatieto

Positiivista:

- Kunkin viranomaisen omat tietojärjestelmät tukevat omaa valvontaa melko hyvin.
- Valvontatietojen vaihtoa tapahtuu jonkin verran viranomaisten välillä.

Haasteita:

- Vaikeaa tietää mikä on ajantasaisin ja uusin valvontatieto – mitä muut viranomaiset ovat valvoneet, mitä tietoja on noussut esiin, miten tieto vaikuttaa muiden valvontaan jne.
- Lupaviidakko on melkoinen. Asiat muuttuvat paljon ajan myötä ja pelkkä alkuperäisen luvan tiedot eivät riitä. Tulee uusia lupia ja alkuperäiseen lupaan tulee erilaisia muutoksia ja lausuntoja vuosien aikana, ja niiden tieto olisi todella tarpeen.
- Tiedon kaivaminen on työlästä ja lähes mahdotonta.
- Tieto ei kulje, jos ei ole mukana tarkastuskäynnillä tai saa sähköpostia.
- Sähköpostin avulla tulee paljon tietoja valvonnasta, mutta tiedon hallinta on hankalaa.
- Ajantasaista tutkimustietoa valvontaan liittyen ei hyödynnetä systemaattisesti. Paljon arvokasta tietoa jää piiloon.

Yhteistyö ja valvontaprosessi

Positiivista:

- Yhteistyö on todella tärkeä asia ja toimii monelta osin erittäin hyvin.
- Viranomaisten keskinäinen yhteistyö toimii hyvien henkilösuhteiden myötä.
- Viranomaisen esiintyminen ja näkyminen toiminnanharjoittajalle ”yhtenä” on tärkeää.
- Toiminnanharjoittaja kokee, että valvoja aidosti auttaa ja että hänelle uskalletaan kertoa kaikesta avoimesti.
- Valvontaprosessi sinänsä tuntuu viranomaisista ja toiminnanharjoittajista tarkoituksenmukaiselta.

Haasteita:

- Kaivoksen eri viranomaiset eivät tunne kaikilta osin kattavasti toisiaan.
- Toiminta on osittain siiloutunut valvonta- ja vastuualueittain – jokainen toteuttaa omaa valvontaansa, mutta yhteistyö ei ole systemaattista vaan perustuu ennemminkin hyviin henkilösuhteisiin.
- Valvontakäynnit ovat erillisiä. Yhteiskäynnit ovat toivottavia, sillä silloin tieto välittyy viranomaisten välillä parhaiten.
- Yhteiskäynntejä on kokeiltu, mutta ne eivät ole kovinkaan tehokkaista viranomaisen kannalta, kun valvottavat asiat ovat osittain niin erillisiä.

Raportointi

Positiivista:

- Raportoitavat tiedot ja asiat ovat relevantteja ja tärkeitä.
- Ei ole tunnetta, että tarvitsisi raportoida turhia tietoja.
- Raportointisykli koetaan tarkoituksenmukaiseksi. Tiettyjä asioita raportoidaan melko usein, mutta sille on selkeät perusteensa.

Haasteita:

- Nykyiset järjestelmät eivät tue nykyaikaista ja tehokasta raportointia. Toiminnanharjoittajat joutuvat esimerkiksi toimittamaan tietoja muistitikulla tiedostosiirtojen kokorajoitusten takia.
- Toiminnanharjoittajat kokevat, että eri viranomaiset kysyvät samoja tietoja useampaan kertaan.
- Kertaalleen yhdelle viranomaiselle tallennettu tieto ei ole muiden viranomaisten käytössä.
- Raportointivelvollisuudet ja maksut eivät skaalaudu hyvin keskisuurille ja pienille toimijoille.

Poikkeus- ja häiriötilanteet

Positiivista:

- Vakavampia häiriötilanteita tapahtuu todella harvoin.
- Vakavissa häiriötilanteissa esimerkiksi Pelastuslaitoksella on selkeä tehtävä.
- Häiriötilanteista oppiminen on todella tärkeä asia ja sitä tehdään melko systemaattisesti.

Haasteita:

- Häiriötilanne voi olla todella työläs toteutuessaan.
- Häiriötilanteessa ei aina heti tiedä kuka on vastuunalvoja ja ketkä muut asiaan liittyvät.
- Kaikki viranomaistahot olisi hyvä saada yhteen poikkeus- ja häiriötilanteissa. Nyt tieto ei aina kulje kattavasti kaikille.

Yhteenvedo valvonnan nykytilan haasteista

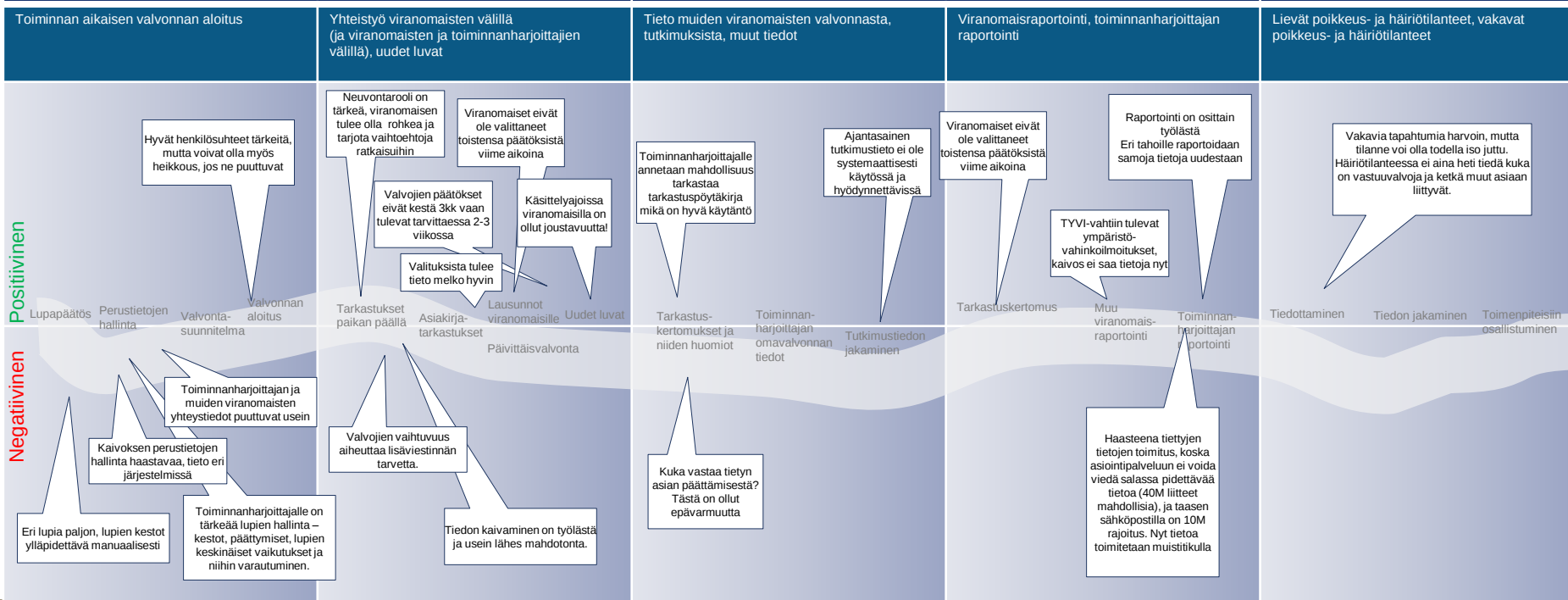
1. **On vaikeaa tietää mikä on ajantasaisin ja uusin tieto.** Tiedon kaivaminen on työlästä ja usein lähes mahdotonta. Käytännössä tämä näkyy siinä, että edes yksinkertainen tieto, kuten yhteystiedot, eivät aina ole käytettävissä. Tämä heijastuu huonona toimintana toiminnanharjoittajalle.
2. Viranomaisten käytössä on lukuisia tietojärjestelmiä, joissa **tiedot ovat siiloissa**. Nykyiset järjestelmät eivät tarjoa avoimesti ja helposti pääsyä tarvittaviin tietoihin.
3. Valvonnan **yhteistyö perustuu pitkälti hyviin henkilösuhteisiin**, mutta kun henkilöt vaihtuvat, tieto ei aina siirry. Valvojien vaihtuvuus aiheuttaa lisäviestinnän tarvetta. Yhteistyö ja tietojen vaihto ei ole järjestelmällistä.
4. **Häiriötilanteessa ei aina heti tiedetä kuka on vastuuvälvoja ja ketkä muut asiaan liittyvät.** Kaikki relevantit viranomaiset tulisi saada heti mukaan. Tieto ei tulisi olla yhden ihmisen tai sähköpostin takana. Lisäksi onnettomuuksista kerättävää tietoa ei oppimisen kannalta jaeta aina systemaattisesti.
5. **Toiminnanharjoittajan näkökulmasta raportointi on osittain työlästä**, eri tahoille raportoidaan samoja tietoja uudestaan. Haasteena on myös tietojen toimitus, koska asiointipalveluun ei voida viedä salassa pidettävää tietoa (40M liitteet mahdollisia), ja taasen sähköpostilla on 10M rajoitus. Nyt tietoa toimitetaan myös muistitikuilla.
6. **Toiminnanharjoittajalle on tärkeää lupien hallinta** – kestot, päättymiset, lupien keskinäiset vaikutukset ja niihin varautuminen. Nyt hallinta edellyttää paljon manuaalisyötä ja Excel-taulukoita.

Nykytila - Kaivostoiminnan valvonta, Toiminnanharjoittajan näkökulma

1. Valvontayhteistyö ja prosessi

2. Tiedon saaminen, jakaminen ja raportointi

3. Poikkeus- ja häiriötilanteet

Nykytila - Kaivostoiminnan valvonta, Viranomaisen näkökulma

1. Valvontayhteistyö ja prosessi		2. Tiedon saaminen, jakaminen ja raportointi		3. Poikkeus- ja häiriötilanteet
Toiminnan aikaisen valvonnan aloitus		Tieto muiden viranomaisten valvonnasta, tutkimuksista, muut tiedot		Viranomaisraportointi, toiminnanharjoittajan raportointi
Yhteistyö viranomaisten välillä (ja viranomaisten ja toiminnanharjoittajien välillä), uudet luvat		Tiedon jakaminen tarkastuskäynneistä lisääntynyt hieman		Lievät poikkeus- ja häiriötilanteet, vakavat poikkeus- ja häiriötilanteet
Positiivinen	Oman viraston ja valvonnan tiedot ovat melko hyvin saatavissa Hyvät henkilösuhteet tärkeitä, tuovat joustavuutta ja yhteistä ymmärrystä, helpottaa valvontaa Valvonnan aloitus Valvontasuunnitelma Valvonnan aloitus Valvonnan aloitus	Yhteistyö viranomaisten välillä (ja viranomaisten ja toiminnanharjoittajien välillä), uudet luvat Yhteistyö viranomaisten välillä (ja viranomaisten ja toiminnanharjoittajien välillä), uudet luvat Yhteistyö viranomaisten välillä (ja viranomaisten ja toiminnanharjoittajien välillä), uudet luvat Yhteistyö viranomaisten välillä (ja viranomaisten ja toiminnanharjoittajien välillä), uudet luvat Yhteistyö viranomaisten välillä (ja viranomaisten ja toiminnanharjoittajien välillä), uudet luvat	Tiedon jakaminen tarkastuskäynneistä lisääntynyt hieman Tiedon jakaminen tarkastuskäynneistä lisääntynyt hieman Tiedon jakaminen tarkastuskäynneistä lisääntynyt hieman Tiedon jakaminen tarkastuskäynneistä lisääntynyt hieman Tiedon jakaminen tarkastuskäynneistä lisääntynyt hieman	Viranomaisraportointi, toiminnanharjoittajan raportointi Viranomaisraportointi, toiminnanharjoittajan raportointi Viranomaisraportointi, toiminnanharjoittajan raportointi Viranomaisraportointi, toiminnanharjoittajan raportointi Viranomaisraportointi, toiminnanharjoittajan raportointi
	Lupapäätös Perustietojen hallinta Valvontasuunnitelma Valvonnan aloitus Valvonnan aloitus Valvonnan aloitus			
Negatiivinen	Kun lupaviranomainen myöntää luvat ja eri taho valvoo niitä, ratkaisut eivät aina ole tarkoituksenmukaisia Muiden viranomaisten valvontasuunnitelmat eivät ole kattavasti tiedossa Yhteistyö viranomaisten välillä (ja viranomaisten ja toiminnanharjoittajien välillä), uudet luvat Yhteistyö viranomaisten välillä (ja viranomaisten ja toiminnanharjoittajien välillä), uudet luvat Yhteistyö viranomaisten välillä (ja viranomaisten ja toiminnanharjoittajien välillä), uudet luvat	Tiedon jakaminen tarkastuskäynneistä lisääntynyt hieman Tiedon jakaminen tarkastuskäynneistä lisääntynyt hieman Tiedon jakaminen tarkastuskäynneistä lisääntynyt hieman Tiedon jakaminen tarkastuskäynneistä lisääntynyt hieman Tiedon jakaminen tarkastuskäynneistä lisääntynyt hieman	Viranomaisraportointi, toiminnanharjoittajan raportointi Viranomaisraportointi, toiminnanharjoittajan raportointi Viranomaisraportointi, toiminnanharjoittajan raportointi Viranomaisraportointi, toiminnanharjoittajan raportointi Viranomaisraportointi, toiminnanharjoittajan raportointi	Viranomaisraportointi, toiminnanharjoittajan raportointi Viranomaisraportointi, toiminnanharjoittajan raportointi Viranomaisraportointi, toiminnanharjoittajan raportointi Viranomaisraportointi, toiminnanharjoittajan raportointi Viranomaisraportointi, toiminnanharjoittajan raportointi
	Lupapäätös Perustietojen hallinta Valvontasuunnitelma Valvonnan aloitus Valvonnan aloitus Valvonnan aloitus			

3. Tavoitetila

Tavoitetilan mallin keskeinen sisältö

1. Tavoitetilassa digitaalisen palvelukerroksen kaivoskohtainen työtila ohjaa kaivostoiminnan valvovia viranomaisia ja toiminnanharjoittajaa yhteistyössä ja raportoinnissa. **Kaikki viimeisin valvontatieto**, kuten mm. hakemukset, luvat ja tarkastuspöytäkirjat **tuodaan palvelukerroksen työtilaan** viranomaisten ja toiminnanharjoittajien hyödynnettäväksi.
2. Palvelukerros kokoaa eri viranomaisten valvontatiedot kokonaisuuksiksi, joiden **tarkastelu on mahdollista keskitetysti yhdessä työtilassa** sen sijaan, että tiedot olisivat hajautetusti eri viranomaisjärjestelmissä tai sähköpostien liitetiedostoina.
3. Toiminnanharjoittajan valvontaraportointia varten palvelukerrokseen tuodaan esitätettyinä tietoina eri rekistereistä saatavilla olevat taustatiedot. **Raportoinnissa toiminnanharjoittaja täyttää vain ne tiedot, joita ei voida tuoda muualta valmiiksi.** Vuosiraportointia tehtäessä monelle viranomaiselle, ne tiedot jotka ovat samat, voidaan kirjata samalla kerralla useaan viranomaisraporttiin.
4. Palvelukerroksen kaivoskohtainen **työtila yhdistää kaikki kaivokseen kohdistuvat henkilöt kaivostiimiksi.** Työtilassa on aina viimeisin yhteystieto viranomaisten valvojista, sekä toiminnanharjoittajan vastuuhenkilöistä mahdollistaen nopean viestinnän suoraan työtilasta.
5. Palvelukerroksen **työtila tukee toimintaa poikkeus- ja häiriötilanteissa.** Työtilan kautta löytyvät kaikki tarvittavat yhteystiedot ja sen kautta voidaan laittaa viesti tapahtuneesta. Työtilassa voidaan myös käynnistää poikkeustilan projekti, jossa voidaan vaihtaa viestejä ja jakaa dokumentteja poikkeustilanteeseen liittyen (mm. loppuraportti). Työtilan avulla kaikki viestit ja dokumentit saadaan kaikkien tilanteeseen liittyvien vastuuhenkilöiden tietoisuuteen.

Kaivoskohtainen työtila – Tieto

Tieto ja sen hyödyntäminen

- ”Kaivostiimi”= kaikki kaivoksen valvovat viranomaiset, vastuuhenkilöt, sijaiset, toiminnanharjoittaja, kunta, pelastusviranomainen jne.
- Kaikilla on mahdollisuus tarkastella kaivoskohtaisia tietoja ja dokumentteja. Dokumentit tuodaan tarkasteltaviksi työtilaan rajapinnan kautta viranomaisten substanssijärjestelmistä.
- Lupakokonaisuus tärkeä osa tietoa – hakemukset, liitteet, päätökset, hallinto-oikeuden päätökset jne.
- Valvovien viranomaisten lisäksi tietoja pääsevät tarvittaessa katsomaan kunnan kaivoksen toimintaan liittyvät viranomaiset, pelastusviranomainen ja tarvittaessa myös ministeriön edustajat (esim. YM ja TEM).
- Toiminnanharjoittajalla on mahdollisuus viedä dokumentteja työtilaan, josta ne välitetään vastuuviranomaisille.
- Uusista dokumenteista lähetetään tarpeen mukaan heräte kaivostiimin jäsenille.
- Karttakäyttöliittymä tietoon olisi keskeinen – kaikki tieto on periaatteessa paikkasidonnaista.
- Työtila tarjoaa pääsyn kattavaan ja ajantasaiseen tutkimustietoon (esim. SYKE:n tutkimustieto elinkaariseen valvontaan liittyen). Tutkimustietoa on nykyisellä paljon ja se ei ole helposti saatavilla yhdestä paikasta.

Kaivoskohtainen työtila – Viestintä

Viestintä

- Työtilasta voi lähettää viestejä joko kaikille kaivostiimin jäsenille tai jakelulistan mukaan.
- Käyttäjä voi asettaa herätteitä tai muistutuksia esim. lupaan liittyvistä päivämääristä.
- Tieto uudesta viestistä välittyy sähköpostitse vastaanottajille (Suomi.fi – viestit).

Häiriö- ja poikkeustilanteet

- Työtila tarjoaa ajantasaiset yhteystiedot.
- ”Tilannehuone” – kirjataan häiriötilanteet, kaivostiimi saa viestin uudesta tapahtumasta.
- Mahdollistaa tiedon raportoinnin ja jakelun kaivostiimille.
- Häiriötilanteissa mahdollisuus lisätä myös muita jakeluun, esimerkiksi YM:n, TEM:n ja MMM:n vastuuhenkilöt.

Keskeisiä tavoitetilan hyötyjä

- Kaikkien kaivoskohtaisten ydintietojen, kuten hakemukset, luvat, tarkastusraportit ja tutkimustiedot, tuominen näkyville yhteen paikkaan kaikkien hyödynnettäviksi – ajan säästö ja virheiden välttäminen
- Paremman tiedon jakamisen myötä käytettävissä oleva riskiperusteisen valvonnan tietoaaineisto laajenee ja tiedonsaanti helpottuu
- Nopea ja ajantasainen viestintä on mahdollista työtilan avulla toiminnanharjoittajan ja kaikkien kaivoksen valvonnassa mukana olevien viranomaisten vastuuhenkilöiden välillä
- Ajantasainen kokonaiskuva kaivoksen valvonnasta työtilan työkalujen avulla, kuten mm. tilannekuva kaivoksen lupien kestoista auttamaan toiminnanharjoittajaa ja viranomaisia lupien hallinnassa
- Kaivoksen omavalvontatietojen tuominen kaikkien viranomaisten käyttöön samanaikaisesti
- Herätteiden automaattinen lähettäminen toiminnanharjoittajalle (ja tarvittaessa viranomaisille) tulevista lupien raukeamisesta ja muista määräaikoihin liittyvistä seikoista
- Poikkeus- ja häiriötilanteissa välitön organisointi ja tiedonvaihto toiminnanharjoittajan ja kaikkien kaivosta valvovien viranomaisten ja pelastusviranomaisen välillä – työtilassa voidaan käynnistää häiriöprojekti, joka mahdollistaa tiedon jakamisen ja viestinnän kaikille nopeasti ilman mutkikkaita sähköpostiketjuja

Toiminnan aikaisen valvonnan kehittäminen

- Tavoitetilan keskeisin tehtävä on valvontayhteistyön ja tiedon jakamisen helpottaminen palvelukerroksen työtilan avulla
- Työtila yhdistää kaivoskohtaisen tiedon yhdeksi kokonaisuudeksi ja mahdollistaa välittömän viestinnän kaivostiimin sisällä
- ”Kaivostiimi”= Kaivosta valvovien viranomaisten valvojat, heidän sijaisensa, toiminnanharjoittajan vastuuhenkilöt ja heidän sijaisensa
- Luvan myöntämisen jälkeen työtilasta käsin voidaan päästä näkemään ja hyödyntämään mm. seuraavia tietoja ja tietokokonaisuuksia:
 - Kaivostiimin yhteystiedot
 - Rekisterit
 - Lupakokonaisuus (hakemus, liitteet, muutokset, vaatimukset). Työtila yhdistää kaikki lupaan liittyvät vaiheet ja dokumentit
 - Valvontakokonaisuus (Valvontasuunnitelmat, valvontaraportit)
 - Suunnitelmat
 - Selvitykset ja ilmoitukset
 - Pöytäkirjat ja raportit
 - Arviot ja lausunnot
 - Tutkimustieto

Kaivoksen toiminnan aikainen valvonta

Valvontayhteistyö ja prosessi

Tiedon saaminen, jakaminen ja raportointi

Poikkeus- ja häiriötilanteet

Palvelukerroksen työtilan kautta on näkymä ajantasaiseen lupa- ja valvontatietoon

Nykytila

Toiminnanharjoittaja

1.
Tuotannon aloitus ja toiminnan aikaiseen valvontaan osallistuminen

2.
Jatkuva tuotanto ja valvonnan mukaiset toimenpiteet

3.
Osallistuminen valvontaan
Valvonnan tulosten edellyttämät muutokset

4.
Muutokset tuotannossa
Uusien lupien / muutosten hakeminen

5.
Viranomaisraportointi

6.
Poikkeamat ja häiriötilanteet

Viranomainen

Toiminnan aikaisen valvonnan aloitus
Valvontasuunnitelma
Lupien muutokset ja lupaseuranta

Tarkastukset
Määräaikaistarkastukset
Muut tarkastukset

Jatkuva valvonta

Muutokset lupiin, uudet luvat

Raportoinnin käsittely ja toimenpiteet

Poikkeamien ja häiriötilanteiden hoito ja korjaavat toimenpiteet

Palvelukerroksen työtilan tuki

- Kaivospiiriin ja kaivoksen rekisteritiedot
- Kaivoksen toimijoiden kaikki yhteystiedot ovat palvelukerroksen työtilassa, jossa niitä voidaan selata ja niiden avulla viestiä halutun jakelulistan mukaisesti
- Kaivokselle myönnetty kaivoslupa hakemuksineen, päätöksineen ja liitteineen on nähtävissä työtilassa
- Lupakokonaisuus tärkeä osa tietoa – hakemukset, liitteet, päätökset, hallinto-oikeuden päätökset jne.
- Muut luvat kuten rakennuslupa nähtävissä
- Kaivokseen liittyvät tutkimukset nähtävissä

- Valvontaohjelma nähtävissä työtilasta
- Valvontakalenteri, josta näkee toteutuneet ja tulevat tarkastukset on työtilassa, tulevia tarkastusajankohtia voi kommentoida työtilassa ja ehdottaa muutoksia.
- Kutsuja tarkastuskäynneille voi tehdä suoraan työtilasta

- Kaikilla mahdollisuus tarkastella kaivoskohtaisia tietoja ja dokumentteja
- Valvovien viranomaisten lisäksi dokumentteja pääsevät tarkastelemaan kunnan kaivoksen toimintaan liittyvät viranomaiset, pelastusviranomainen ja ministeriöt
- Toiminnan harjoittajalla mahdollisuus viedä dokumentteja työtilaan, josta ne välitetään viranomaisille
- Uusista dokumenteista lähetetään herätetieto kaivostimin jäsenille

- Lupien hallinta työtilassa, jossa ajantasainen tieto
- Toiminnanharjoittaja luo muistutukset tehtävistä ja lupien määräaajoista

- Lausunnot muille viranomaisille
- Toiminnanharjoittajalla mahdollisuus raportoida tietoja suoraan työtilaan, josta jakelu vastaanottajille – automaattikuitaukset raportoinnin toimituksesta
- Raportointia mm.:
Vuosiraportointi, sivukivitiedot, kemikaalitiedot, vesistökuormitustiedot ja jätetiedot

- Tarjoaa ajantasaiset yhteystiedot
- "Tilannehuone" – kirjataan häiriötilanteet, kaivostiimi saa viestin uudesta tapahtumasta
- Raportointi ja tiedon jakelu kaivostimille
- Häiriötilanteissa mahdollisuus lisätä myös muita jakeluun, esim. ministeriöiden vastuuhenkilöt
- Viestintä mahdollista toimijoille suoraan työtilasta joko kaikille tai jakelulistan mukaan
- Tilannekuvan ylläpito. Päivitysvä tilannekuva löytyy tilannehuoneesta.

1. Tuotannon aloitus ja toiminnan aikaiseen valvontaan osallistuminen

- Kaivoskohtainen työtilaan tuodaan nähtäville kaikki kaivoksen ydintiedot kuten mm. kaivospiirin tiedot, karttapohjainen kuva alueesta, kaavatiedot, kaivokseen liittyvät luvat sekä viranomaisten ja toiminnanharjoittajan vastuuhenkilöiden yhteystiedot.
- Kaivosluvan myöntämisen jälkeen kaikki siihen liittyvät dokumentit (hakemukset, päätökset, liitteet ja muut dokumentit) ovat tuotavissa palvelukerroksen työtilaan osana jatkossa muuttuvaa lupakokonaisuutta.
- Kronologisesti muuttuva lupakokonaisuus sisältää jatkossa myös kaikki lupaan liittyvät muutokset, päätökset ja lisälupahakemukset. Myös hallinto-oikeuksien (HO/KHO) päätökset tuodaan kokonaisuuteen viranomaisjärjestelmistä. Tarkoituksena on tuoda mahdollisimman reaaliaikainen tilannekuva kaivoksen luvista valvontaa ja toiminnanharjoittajan toimintaa varten.
- Työtila antaa mahdollisuuden koota yhteen kaikki olennaiset kaivokseen kohdistuvat tiedot ilman työlästä etsimistä eri järjestelmistä, sähköpostikyselyitä tai muuta tiedonhakua.
- Työtilaan tuotavat tiedot määritellään ja ne ovat käyttäjän toimesta tuotavissa näkyville työtilaan viranomaisten substanssijärjestelmistä rajapintaratkaisujen avulla. Käyttäjä voi tallentaa tuomansa tiedot tai dokumentin itselleen.

2. Jatkuva tuotanto ja valvonnan mukaiset toimenpiteet

- Toiminnan aikaisen valvonnan alkaessa valvovat viranomaiset tallentavat jo suunnitellut tarkastuskäynnit työtilan valvontakalenteriin, jonne muodostuu kokonaiskuva valvonnan tarkastuksista. Kutsuja tarkastuskäynneille voi tehdä suoraan työtilasta ja sisällyttää niihin myös muita valvovia viranomaisia tarvittaessa.
- Valvontaohjelma on nähtävissä työtilasta. Toiminnanharjoittaja voi ottaa kantaa tarkastuskäynnin ajankohtaan ja ehdottaa siihen muutosta. Valvontakalenteri, josta voidaan nähdä toteutuneet ja tulevat tarkastukset, on työtilassa. Tulevia tarkastusajankohtia voi myös kommentoida työtilassa ja ehdottaa ajankohtiin muutoksia.
- Tehokasta toiminnanharjoittajan valvontatehtävien hoitoa voidaan edistää sillä, että lupapäätöksen tekstistä eriytetään kriittiset toiminnanharjoittajan tehtävät luvan suhteen ja asetetaan niille määräajat, jotka voidaan tuoda valvontakalenteriin. Samoin näkyisi valvojan asettamat määräraajat asioiden suhteen.
- Mikäli valvonta edellyttää muita tehtäviä toiminnanharjoittajalta, valvova viranomainen tai toiminnanharjoittaja itse voi asettaa niitä valvontakalenteriin, josta ne välittyvät toiminnanharjoittajan omaan kalenteriin.
- Työtilan valvontakalenteri voi myös muistuttaa lähestyvistä määräajoista valvontaan liittyvistä tehtävistä.
- Työtilasta voidaan esittää pikakysymyksiä valvoville viranomaisille tai toiminnanharjoittajille chat-keskustelun tyyliin.

3. Osallistuminen valvontaan

Valvonnan tulosten edellyttämät muutokset

- Kaikilla osapuolilla on mahdollisuus tarkastella ajantasaisia kaivoskohtaisia tietoja ja dokumentteja.
- Valvovien viranomaisten lisäksi dokumentteja pääsevät tarvittaessa tarkastelemaan kunnan kaivoksen toimintaan liittyvät viranomaiset, pelastusviranomainen ja ministeriöt. Julkisia dokumentteja voivat lähtökohtaisesti tarkastella kaikki.
- Ajantasaisen tiedon avulla valvontaan liittyvät eri viranomaiset tietävät paremmin missä kaivoksen suhteen mennään ja mitä valvontaan liittyvää työtä heiltä mahdollisesti vaaditaan ja odotetaan.
- Toiminnan harjoittajalla ja viranomaisilla on mahdollisuus viedä dokumentteja työtilaan, josta ne välitetään kohdistetusti tiedoksi relevanteille tahoille.
- Samoin uusista dokumenteista lähetetään herätetieto kaivostiimin jäsenille.
- Ajantasaisen tiedon jakaminen mahdollistaa nopeamman reagoinnin asioihin.

4. Muutokset tuotannossa

Uusien lupien / muutosten hakeminen

- Nykyisellään kaivokseen vaikuttavia eri lupia on todella paljon. Voidaan puhua lupaviidakosta.
- Lisäksi pelkän alkuperäisen luvan tiedot eivät riitä, sillä asiat muuttuu paljon ajan myötä. Tulee uusia lupia ja alkuperäiseen lupaan tulee erilaisia muutoksia ja lausuntoja vuosien aikana, ja niiden tieto olisi todella tarpeen – todella vaikeaa tietää mikä on ajantasaisin ja uusin tieto.
- On erittäin arvokasta saada selkeä näkymä, jossa on kaikki voimassaolevat luvat ja käsittelyssä olevat luvat.
- Samoin on tärkeää nähdä milloin luvat menevät vanhaksi ja milloin uuden hakeminen kannattaa käynnistää.
- Myös erilaisten lupien ja päätösten riippuvuuksien havainnollistaminen on erittäin arvokasta.
- Lupien hallinta ja ajantasaisen tiedon näkeminen mahdollistuu työtilan avulla.
- Lupakokonaisuudesta on aina tarjolla tieto missä vaiheessa lupa on valitusten ja mm. hallinto-oikeuksien päätösten suhteen
- Toiminnanharjoittaja saa muistutukset tehtävistä ja lupien määräajoista.

5. Viranomaisraportointi

- Työtilasta käsin on mahdollista jakaa dokumentteja ja tehdä tarvittavaa raportointia.
- Toiminnanharjoittaja raportoi esimerkiksi siirtämällä dokumentin työtilaan ja kirjaa vastaanottajat jakelulistaan. Yksi vastaanottaja voi olla myös viranomaisen kirjaamo.
- Raportoiija ja tiedon lähettäjä saa kuittauksen dokumentin vastaanotosta (erityisesti kirjaamon kuittaus on tärkeää).
- Kaikki työtilan kautta raportoitavat dokumentit ja tiedot siirtyvät rajapinnan kautta turvallisesti viranomaiselle.
- Lähtökohtaisesti raportoitavat tiedot ovat nähtävissä koko kaivostiimille, mutta erityistapauksissa raportointi ja tiedot voidaan rajata vain vastaanottajille. Julkiset asiakirjat ovat kaikkien nähtävillä.
- Työtilan kautta tulee olla mahdollisuus lähettää myös suurikokoisia dokumentteja, jotta nykytilan haasteet tiedostojen siirrossa voidaan ratkaista.

6. Poikkeamat ja häiriötilanteet

- Kaivoksen häiriö- ja poikkeamatilanteissa palvelukerroksen työtilaa voidaan käyttää tehokkaaseen ja nopeaan tilannetiedotukseen.
- Työtila tarjoaa ajantasaiset yhteystiedot tiedotukseen liittyen.
- Viestintä on mahdollista toimijoille suoraan työtilasta joko kaikille tai jakelulistan mukaan.
- Viestien jakelua voidaan hallita nopeasti jakelulistan muutoksilla työtilassa.

Häiriöt

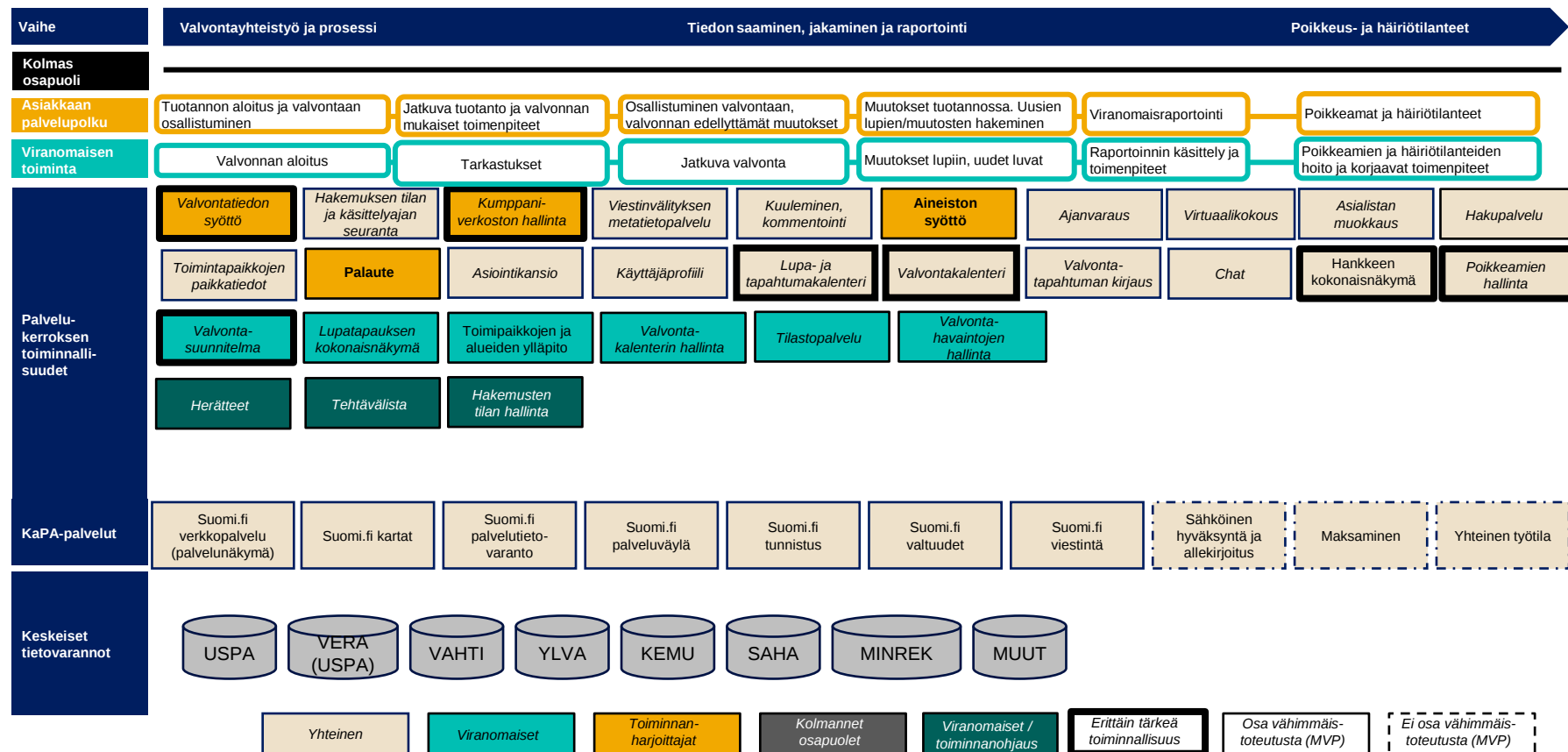
- Työtilassa on "Tilannehuone", jonne kirjataan häiriötilanteet. Ensisijainen valvova viranomainen saa tästä tiedon viestinä, muu kaivostiimi pääsee katsomaan tilanteita Tilannehuoneen tapahtumatiedoista.
- Viranomainen voi halutessaan myös itse asettaa asetuksen siten, että hän saa muistutuksen kaikista Tilannehuoneen tapahtumista.

Vakavat häiriötilanteet

- Vakavimmissa häiriötilanteissa työtilaan voidaan luoda oma erityisosio tilanteen selvittämiseksi. Tällöin myös Pelastuslaitos voidaan kytkeä mukaan työtilan osioon ja osaksi kaivostiimiä.
- Vakavammissa tilanteissa toiminnanharjoittaja laatii loppuraportin tapahtumasta, joka jaetaan työtilan kautta kaivostiimille tiedoksi.
- Häiriötilanteissa on mahdollisuus lisätä myös muita jakeluun, kuten ministeriöiden vastuuhenkilöt.

4. Palvelukerroksen toiminnallisuuden kuvaukset

Palvelukerroksen toiminnallisuudet – Toiminnan aikainen valvonta

Palvelukerroksen toiminnallisuudet

Valvontatiedon syöttö (+++)	Toiminnanharjoittaja voi toimittaa sähköisesti valvontatiedot viranomaiselle sähköisen valvontasuunnitelman ja -aikataulun mukaisesti. Valvontatiedot liitetään automaattisesti osaksi toiminnanharjoittajan hanketta, jolloin toisiinsa liittyvät tiedot ovat helposti löydettävissä yhdestä paikasta.	Kuuleminen, kommentointi	Kuulemispalvelun avulla voidaan koota kolmansien osapuolten ja asianosaisten kuuleminen lupa- ja valvonta-asiassa. Palvelun avulla voidaan koota myös epävirallista kommentointia.
Hakemuksen tilan ja käsittelyajan seuranta	Palvelu, jonka avulla voi seurata lupahakemuksen tilaa ja sen käsittelyaikaa sekä kokonaisuutena että hankkeen "osaluvittain". Tämä on sekä toiminnanharjoittajan että ko. hankkeeseen liittyvien lupaviranomaisten käytettävissä.	Aineiston syöttö	Aineiston syöttö on looginen palvelu, jolla toiminnanharjoittaja voi siirtää aineistonsa Palvelukerrokseen ja tarvittaville viranomaisille.
Kumppaniverkoston hallinta (+++)	Toiminnanharjoittaja voi tällä palvelulla hallita lupahankkeen tai toiminnan (valvonta) kumppaniverkostaan. Se toimii käyttövaltuuksien ja puolesta-asioinnin hallinnan välineenä lupahankkeessa. Toiminnanharjoittaja voi esim. antaa kumppanille oikeudet hoitaa tiettyä valvontaan liittyvää asiaa.	Ajanvaraus (+)	Ajanvarauspalvelun avulla toiminnanharjoittaja ja viranomaiset voivat varata erilaisia resursseja lupa- ja valvontapalveluissa. Näitä voivat olla esim. kokousvaraukset, valvontatapahtumavaraukset, resurssivaraukset tms.
Viestinvälityksen metatietopalvelu	Viestinvälityksen metatietopalvelu kokoaa tiedon, mitä viestejä toiminnanharjoittajan ja viranomaisten välillä on lähetetty ja vastaanotettu. Tämä palvelu ei sisällä itse viestejä (viestit toimitetaan Suomi.fi-viestinvälityspalvelulla) vaan tiedon siitä, että tässä lupahankkeessa tai tässä valvonnassa on näiden toimijoiden välillä lähetetty viesti, jonka tunnistus on X. Tämän tunnisteen avulla voidaan jäljittää varsinainen viesti.	Virtuaalokokous (+)	Virtuaalokokouspalvelun avulla toiminnanharjoittaja, toiminnanharjoittajan konsultit ja kumppanit sekä useampi viranomainen voivat vapaissa kokoonpanoissa kokoontua sähköisesti.

Kaivostoiminnan valvonnan kannalta keskeisimmät toiminnallisuudet priorisoitiin työn aikana
Priorisointi: +++ = *Erittäin tärkeä*, ++ = *Tärkeä*, + = *Hieman tärkeä*, – = *Ei tärkeä*

Palvelukerroksen toiminnallisuudet

Asialistan muokkaus (-)	Asialistan muokkauspalvelun avulla sekä toiminnanharjoittaja että erityisesti viranomaiset voivat laatia etukäteen asialistat yhteisiin kokouksiin (esim. tarkastuskäynti).	Käyttäjäprofiili	Käyttäjäprofiili on toiminnanharjoittajan pääosin itse hallinnoima palvelu, jossa toiminnanharjoittaja määrittää omat käyttöpreferenssinsä. Viranomainen voi kuitenkin määrittää tiettyjä toiminnanharjoittajaryhmäkohtaisia määrityksiä.
Toimintapaikkojen paikkatiedot (++)	Toimintapaikkatiedot sisältävät tietoa paikoista, joissa toiminnanharjoittaja harjoittaa toimintaa.	Lupa- ja tapahtumakalenteri (+++)	Lupa- ja tapahtumakalenteri kokoaa ennalta määritetyt asiat ja tapahtumat kalenteriin, joka on sekä toiminnanharjoittajan että viranomaisten nähtävillä. Lupakalenteri sisältää kaikkien lupien kestot ja niissä on huomioitu myös lupien muutokset. Lupien päättymisestä voidaan asettaa muistutuksia toiminnanharjoittajan tai viranomaisen haluamalla tavalla.
Palaute	Palaute on palvelu, jolla toiminnanharjoittaja ja kumppanit voivat antaa palautetta viranomaisten palvelusta.	Valvontakalenteri (+++)	Valvontatapahtumat voidaan merkitä sähköiseen kalenteriin, jotka ovat eri osapuolten nähtävissä. Valvontatapahtumien yhteydessä on nähtävissä tapahtuman eri osapuolten yhteystiedot. Toiminnanharjoittaja ja viranomaiset saavat herätteitä (muistutuksia) valvontakalenterin tapahtumista.
Asiointikansio	Asiointikansio kokoaa toiminnanharjoittajan asiointihistorian ja avoimet lupahakemus- ja valvontakokonaisuudet yhteen rakenteeseen. Asiointikansio lähinnä kokoaa linkit varsinaisiin aineistoihin, päätöksiin ja muihin lupahankkeeseen ja valvontaan liittyviin avainkohtiin - kuten viestintä, lisätietojen pyytäminen ja vastaaminen.	Valvonta- tapahtuman kirjaus (++)	Palvelun avulla viranomainen voi kirjata valvontatapahtuman. Varsinainen valvontatapahtuman tuottama tieto viedään ko. toimivaltaisen viranomaisen omaan operatiiviseen järjestelmään, mutta tieto tällaisen valvontatapahtumatiedon olemassaolosta tallennetaan Palvelukerrokseen. Palvelulla voidaan käsitellä myös omavalvontatapahtumia.

Priorisointi: +++ = *Erittäin tärkeä*, ++ = *Tärkeä*, + = *Hieman tärkeä*, – = *Ei tärkeä*

Palvelukerroksen toiminnallisuudet

Chat (-)	Chat-palvelun avulla asiakaspalvelu voi sähköisesti keskustella toiminnanharjoittajan kanssa ja antaa käyttäjälle neuvoja palveluun liittyen.
---------------------	---

Hankkeen kokonaisnäkömä (kaivoskohtainen työtila) (+++)	Hankkeen kokonaisnäkömä on Palvelukerroksen tärkein kokoava rakenne, johon kootaan tieto koko lupahankkeen ja toiminnan kaikista lupahakemuksista, aineistoista, viestinnästä hakemusten tiloista ja valvontatiedoista. Rakenne ei tallenna varsinaista tietoa vaan lähinnä linkin ko. tiedon primäärilähteeseen, joka tyypillisesti on joko toimivaltaisen viranomaisen operatiivisissa järjestelmissä, toiminnanharjoittajan järjestelmissä, kansallisessa palveluarkkitehtuurissa tai perustietovarannoissa.
--	---

Valvonta-suunnitelma (+++)	Valvontasuunnitelma sisältää suunnitelman tietyn toiminnanharjoittajan tulevasta valvonnasta. Valvontasuunnitelma rakentuu automaattisesti lupatietojen pohjalta.
---------------------------------------	---

Toimipaikkojen ja alueiden ylläpito (-)	Toimintapaikkojen ja alueiden ylläpidon avulla viranomaiset määrittävät erilaiset toimintapaikat ja alueet, joissa voidaan harjoittaa tietynlaista toimintaa.
--	---

Valvontakalenterin hallinta (++)	Valvontakalenterin hallinnalla viranomainen voi hallita milloin se haluaa valvontatapahtumia toteuttaa.
---	---

Lupatapauksen kokonaisnäkömä	Lupatapauksen kokonaisnäkömä on palvelu, jolla viranomainen voi nähdä yhdellä silmäyksellä ko. lupatapauksen tilan ja hyödyntää tätä omassa käsittelyssään ja päätöksenteossään.
-------------------------------------	--

Priorisointi: +++ = *Erittäin tärkeä*, ++ = *Tärkeä*, + = *Hieman tärkeä*, – = *Ei tärkeä*

Palvelukerroksen toiminnallisuudet

Hakupalvelu (++)	Hakupalvelun avulla voidaan hakea tietoa Palvelukerrokseen kootuista tiedoista ja palveluista. Hakupalvelun tulee voida indeksoida Palvelukerroksen tietoa tehokkaan haun mahdollistamiseksi.
Tilastopalvelu (++)	Tilastopalvelun avulla viranomaiset voivat ottaa tilastoja lupa- ja valvontapalveluista. Vrt. raportointipalvelu.
Valvonta- havaintojen hallinta (+)	Valvontahavaintojen hallinnan avulla viranomaiset voivat hallita ja etsiä toiminnanharjoittajaan ja tiettyyn lupaprosessiin ja toimintaan liittyviä valvontatapahtumia.
Poikkeamien hallinta (häiriö- ja poikkeustilanteet) (+++)	Poikkeamien hallinnan avulla voidaan hallita valvonnassa liittyviä poikkeamia (esim. häiriö- ja poikkeustilanteet) ja näiden ajantasaista viestintää. Palvelukerros tukee tarjoten mm. ajantasaiset yhteystiedot ja viestintäominaisuudet. Lisäksi jälkikäteen tapahtuva raportointi voidaan liittää työtilaan, jota kautta tiedot ovat eri osapuolien saatavilla.

Herätteet (+++)	Herätetoiminnon avulla tiettyjen ehtojen täytyessä (esim. tieto syntyy, muuttuu, tietty määräaika täyttyy) järjestelmä käynnistää uuden toiminnon. Tämän voi kohdistaa kaikkiin keskeisimpiin Palvelukerroksen kohteisiin. Herätteiden hallinta sisältää selkeän säännöstölistan, joilla voidaan hallita järjestelmään määritettyjä herätteitä.
Tehtävälista (++)	Tehtävälisäpalvelu parantaa toiminnan laatua. Tehtävälisätoja voidaan määrittää sekä toiminnanharjoittajalle että viranomaiselle. Tehtävälisäpalvelulla voidaan määrittää tehtävälisätoja ja kohdistaa niitä oikeisiin paikkoihin.
Hakemusten tilan hallinta	Hakemusten tilan hallintapalvelu kokoaa osalupien tilatiedot yhteen.

Priorisointi: +++ = *Erittäin tärkeä*, ++ = *Tärkeä*, + = *Hieman tärkeä*, – = *Ei tärkeä*

Huomioita toiminnallisuuksiin

Valvontakalenteri

- Auttaa yhteistyössä ja saamaan eri viranomaisia samaan aikaan paikalle, jotta eri viranomaiset tietäisivät paremmin milloin heille relevantti valvontatapatuma on tulossa.

Valvontatiedon syöttö

- Valvonnassa on paljon automatiikkaa (mm. vesien osalta).
- Olisi erittäin arvokasta, jos tulevaisuudessa automaattisen valvonnan tiedot menisivät suoraan työtilaan viranomaiselle tiedoksi ja tietojen avulla voitaisiin tarvittaessa hälyttää viranomaista aiheesta.
- Tällöin jäisi kokonaan yksi manuaalisen raportoinnin vaihe pois. Lisäksi tieto tavoittaisi nopeammin ja tehokkaammin viranomaisen. Tämä toisi avoimuutta, läpinäkyvyyttä ja jatkuvaa ja ajantasaista mittausta, jotka ovat nyt trendi.
- **Huom.** automaattinen valvontatietojen syöttö on teknisesti haastava toteuttaa, eikä tule kyseeseen alkuvaiheessa, mutta se kannattaa pitää tavoitteena ja visiona pitkällä tähtäimellä. Asiaan liittyy myös haastavia tietosalaisuus- ja tietoturva-asioita.

Poikkeamien hallinta (häiriö- ja poikkeustilanteet)

- Ensimmäinen ilmoitus ja viesti voidaan tehdä työtilan kautta, mutta sen jälkeiset konkreettiset toimet menevät muita kanavia pitkin mm. puhelimitse tai mahdollisen mobiilikäyttöliittymän avulla (tarkemmin kalvo nro 58).
- Eli vastuu tilanteen hoidosta ei voi olla Palvelukerroksella, mutta sen kautta on sujuvaa viestiä ja raportoida tapahtuneesta. Lisäksi on huomioitava, että Palvelukerros keskittyy nimenomaan viranomaisten ja toiminnanharjoittajien väliseen viestintään. Media, naapurit ja muut asianosaiset hoidetaan muuta kautta.
- Jälkikäteen tapahtuva raportointi ja tiedon kokoaminen voidaan tehdä työtilassa, jotta opit ja kokemukset ovat jaettavissa muille.
- Tulee pohtia tarkemmin miten rajataan ja kohdistetaan erilaiset hälytykset ja muistutukset oikealla tavalla. Esimerkiksi pienessä häiriötilanteessa (esim. kaivinkoneen öljyletku rikki) ei kannata kuormittaa isoa joukkoa toimijoita erilaisilla hälytyksillä.

5. Kaivoskohtaisen työtilan tietosisältö

Kaivoskohtaisen työtilan tietosisältö

Tietosisältö –Yhteystiedot ja rekisterit	Tiedon lähde	Järjestelmä/tietovarasto	Voi jakaa muille viranomaisille/toiminnan-harjoittajalle
Kaivospiirin tai yhdistettyjen kaivospiirien numerot (++)	Tukes Toiminnanharjoittaja	AVI=>USPA MINREK	Kyllä
Aluetiedot karttajärjestelmään (++)	Tukes	MINREK (karttajärjestelmä)	Kyllä
Kaivoksen yhteyshenkilöt (+++)	Toiminnanharjoittaja	AVI=>USPA Patotietojärjestelmä/VAHTI	Kyllä
Linkit eri järjestelmiin, jossa karttapohjaista tietoa (–)	Kaikki viranomaiset ja muut lähteet mm. SYKE:llä karttapohjaista tietoa, joiden linkit voidaan tuoda	KTJ, Karpalo, GTK:n tietokannat, ...	Kyllä
Viranomaisten yhteystiedot (+++)	Kukin viranomaisorganisaatio	Viranomaisten internetsivut USPA/Patotietojärjestelmä/VAHTI	Kyllä
Kaavat, rakennus- ja muut luvat (++)	Kunta, maakuntaliitot, YM	?	Kyllä
Ympäristöön suunnitellut maankäyttömuutokset (++)	Kunta, maakuntaliitot, YM	?	Kyllä
Kohteen taloustilanne ja avustukset (Huom. onko relevantti tieto siinä kohden, jos asiat kunnossa, eikä ole konkurssin riskiä? Eri asia, jos saa avustusta johonkin asiaan.) (–)	?	?	Ei
Ennakoiva valvontakalenteri kaikista tarkastuskäynneistä (+++)	Kukin valvoja	VAHTI-järjestelmä (+ patotietojärjestelmä)	Kyllä
Metsänkayttöilmoitukset (–)	Metsäkeskus	?	Kyllä

Tietosisältöjen priorisointi: +++ = *Erittäin tärkeä*, ++ = *Tärkeä*, + = *Hieman tärkeä*, – = *Ei tärkeä*

Kaivoskohtaisen työtilan tietosisältö

Tietosisältö – Luvat ja hakemukset	Tiedon lähde	Järjestelmä/ tietovarasto	Voi jakaa muille viranomaisille/ toiminnanharjoittajalle
Kaikki kaivokseen kohdistuvat lupadokumentit viranomaisittain (+++)	Kaikki viranomaiset	AVI=>USPA/Lupa-tietopalvelu	Kyllä
Kaivoslupahakemukset (+++)	Tukes Toiminnanharjoittaja (hakemus)	Perustiedot MINREK	Kyllä, osin salattavia tietoja voi olla
Kaivosluvut (+++)	Tukes	Paperi ja Tukesin verkkosivut	Kyllä
Malminetsintälupahakemus (+++)	Tukes Jos suojelualue, niin YM Jos lehtojen suojelualue, niin Metsähallitus	?	
Vesilupa (vesilain mukaiset luvat) (+++)	AVI	AVI=>USPA/Lupa-tietopalvelu	
Luonnonsuojelun poikkeusluvat Poikkeuslupapäätökset (+++)	ELY (Päätös) Toiminnanharjoittaja (hakemus)	USPA (ELY) hakemus että päätös	Kyllä/Ei (jotkut on salaisia, esim. tieto uhanalaisesta eläimestä)
Padon turvallisuustarkkailuohjelman hyväksyminen, luokittelupäätös ja vahingonvaaraselvityksen hyväksyminen (+++)	ELY Patoturvallisuus-viranomainen	USPA/Patotietojärjestelmä	Kyllä, näistä päätökset
Räjähdeluvat (+)	Tukes, Paloviranomainen Toiminnanharjoittaja (hakemus)	KEMU-rekisteri	Kyllä/Ei (Räjähdetarastojen hakemukset eivät kokonaan ole salattavia, mutta suojaukseen liittyvät järjestelyt voivat olla.)
Kemikaaliluvat (+++)	Tukes Toiminnanharjoittaja (hakemus)	KEMU-rekisteri	Kyllä
Käyttö- päästö- ja vaikutustarkkailusuunnitelma, Päätös tarkkailusuunnitelmasta (+++)	Toiminnanharjoittaja (tarkkailusuunnitelma) ELY (päätös)	USPA/VAHTI ELY:n työtilat/ palvelimet	Kyllä ohjelma, ei muut
Ympäristö- ja vesitalouslupahakemukset Ympäristö- ja vesitalouslupapäätökset (+++)	AVI/ELY	USPA/Lupa-tietopalvelu Toiminnanharjoittaja (hakemukset) AVI (päätös)	Kyllä
Kaivosturvallisuusluvut (+++)	Tukes Toiminnanharjoittaja (hakemus)	KEMU-rekisteri	Kyllä

Tietosisältöjen priorisointi: +++ = *Erittäin tärkeä*, ++ = *Tärkeä*, + = *Hieman tärkeä*, – = *Ei tärkeä*

Kaivoskohtaisen työtilan tietosisältö

Tietosisältö – Suunnitelmat ja päätökset	Tiedon lähde	Järjestelmä/ tietovarasto	Voi jakaa muille viranomaisille ja toiminnanharjoittajalle
Toiminnanharjoittajan tuottama ajankohtaisinfo (esim. kuukausiraportit päästöjen suhteen ja kvarttaaliraportti) (sis. ennakkotietoa suunnitelmista) (++)	Toiminnanharjoittaja	DMS = customer data management system Nyt usein sähköpostilla, mutta kun mukana iso tiedosto (esim. kartta), niin ei mahdu, jolloin toimitetaan muistitikulla. Huom. jatkossa vietäisiin vain työtilaan.	Kyllä (jos luottamuksellista, voi rajauksen tarvittaessa tehdä)
Patojen määräraikaistarkastuspöytäkirjat (+++)	Toiminnanharjoittaja	DMS USPA/Patotietojärjestelmä	Kyllä
Sisäiset ja ulkoiset pelastussuunnitelmat (+++)	Toiminnanharjoittaja Pelastuslaitokset	DMS USPA	Kyllä
Turvallisuussuunnitelma (+++)	Toiminnanharjoittaja		
Kaikki kaivokseen kohdistuvat päätösdokumentit viranomaisittain (+++)	Kaikki viranomaiset	AVI=>USPA/Lupa-tietopalvelu Patotietojärjestelmä STUK asianhallintajärjestelmä (SAHA), avoin diaari	Kyllä
Yleiset ja yksit. edut, päätökset ml. kaivosvakuus (+++)	AVI Tukes	AVI=>USPA/Lupa-tietopalvelu Paperi ja Tukesin verkkosivut	Kyllä/Ei (esim. nimet eivät ole julkisia)
Merkittävät tuomioistuinten päätökset (HaO, KHO) (+++)	HaO KHO	AVI=>USPA/(ei julkaista Lupa-tietopalvelussa – valitustuomioistuimen asia)	Kyllä (Huom. Lukukuiittauksia tarvitaan, kirjaamo mukaan)

Tietosisältöjen priorisointi: +++ = *Erittäin tärkeä*, ++ = *Tärkeä*, + = *Hieman tärkeä*, – = *Ei tärkeä*

Kaivoskohtaisen työtilan tietosisältö

Tietosisältö – Selvitykset ja ilmoitukset	Tiedon lähde	Järjestelmä/tietovarasto	Voi jakaa muille viranomaisille ja toiminnanharjoittajalle
Erilliset toiminnanharjoittajan laatimat selvitykset (luvan velvoittamia selvityksiä tai muita) (+++)	Toiminnanharjoittaja	DMS Ymp.lupaan liittyvät => USPA/keskeiset Lupa-tietopalveluun	Kyllä (Huom. yhtiön talouteen liittyvät tarkemmat tiedot ovat EI-julkisia)
3. osapuolen tekemät ilmoitukset (+++)	AVI Työsuoja Vaasan HO:lta tultava myös muiden tekemät lausunnot	AVI=>USPA	Kyllä (vain viranomaisen nähtävillä Asiakasaloitteessa, salassapitovelvollisuus)
Kaivoksen tekemät poikkeamailmoitukset (+++)	Toiminnanharjoittaja	DMS, ELY=>USPA	Kyllä Vain viranomaisen nähtävillä
Viranomaisten laatimat selvitykset/raportit (Esim. Terrafamea/Talvivaaraa koskien on tehty ELY-keskuksen tilauksesta useita selvityksiä jotka on tilattu konsulteilta/tutkimuslaitoksilta. SYKE tekee juuri näitä laajoja raportteja) (++)	ELY SYKE	USPA/ELY:n työtilat/palvelimet	Kyllä
Tieteelliset tutkimusraportit (+++)	Yliopistot, tutkimuslaitokset	Huom. kaikkia raportteja ei tarvitse tuoda järjestelmään. Linkit niihin riittää.	Kyllä

Tietosisältöjen priorisointi: +++ = *Erittäin tärkeä*, ++ = *Tärkeä*, + = *Hieman tärkeä*, – = *Ei tärkeä*

Kaivoskohtaisen työtilan tietosisältö

Tietosisältö – Pöytäkirjat ja raportit	Tiedon lähde	Järjestelmä/ tietovarasto	Voi jakaa muille viranomaisille ja toiminnanharjoittajalle
Kaivostarkastuspöytäkirjat (+++)	Tukes	KEMU-rekisteri	Kyllä
Työsuojelutarkastuspöytäkirjat (+++)	Työsuojeluviranomainen	VERA/USPA	Kyllä
Ympäristötarkastuspöytäkirjat (+++)	ELY	USPA/VAHTI USPAan tehdään pöytäkirja, VAHTIsta uusi versio	Kyllä
Kemikaali- ja räjähdetarkastusten pöytäkirjat (+++)	Tukes	KEMU-rekisteri	Kyllä
STUK:n pöytäkirjat ja päätökset (+++)	STUK	SAHA	Kyllä
STUK:n raportit (+++)	STUK	SAHA	Kyllä
Asiakkaan käyttö-, päästö-, vaikutus ym. Tarkkailutiedot ja viranomaisen valvonta/tarkkailutiedot ja tarkkailuohjelmätiedot (+++)	Toiminnanharjoittaja Viranomaiset (ELY, Tukes)	ELY=>USPA/VAHTI päästötiedot YLVA/VAHTI ELY:n työtilat/palvelimet	Tarkkailuohjelmat kyllä, ja sen mukaiset tarkkailutiedot
Patotarkastuspöytäkirjat (+++)	Toiminnanharjoittaja	ELY=>USPA/VAHTI, Patotietojärjestelmä	Kyllä
Palotarkastuspöytäkirjat (+++)	Paloviranomainen	Kunta?	Kyllä
Maastotarkastus (-)	Tukes, ELY ja metsähallitus	?	
Varastotarkastus (-)	STUK säteilyn osalta Tukes ainakin varastokirjanpidon osalta	?	
Onnettomuuspöytäkirjat? Häiriö- ja poikkeusraportit (+++)	Toiminnanharjoittaja, ELY	DMS, USPA, YLVA/VAHTI Voisi näkyä otsikkona, että kyseinen raportti on olemassa, mutta se ei ole saatavilla yleisesti.	Kyllä/Ei. (esim. onnettomuusraporteissa voi olla tarkkoja henkilötietoja ja ne menevät henkilösuojalain puolelle. Samoin arviot työntekijän pätevyyydestä, ammattitaidoista.
Muut erilliset pöytäkirjat (mm. erilaisista katselmuksista) (+)	Tukes, AVI, ELY	AVI => USPA YLVA, VAHTI, KEMU/joku muu? Paperi ja Tukesin työtilat	Kyllä

Tietosisältöjen priorisointi: +++ = **Erittäin tärkeä**, ++ = **Tärkeä**, + = **Hieman tärkeä**, – = **Ei tärkeä**

Kaivoskohtaisen työtilan tietosisältö

Tietosisältö – Arviot ja lausunnot	Tiedon lähde	Järjestelmä/ tietovarasto	Voi jakaa muille viranomaisille ja toiminnanharjoittajalle
YVA-ohjelma ja YVA-selostus Yhteisviranomaisen lausunto YVA-ohjelmasta ja perusteltu päätelmä YVA-selostuksesta (+++)	Toiminnanharjoittaja (YVA-ohjelma ja –selostus) ELY (lausunto ja perusteltu päätelmä) STUK	ELY=>USPA (Yhteisviranomais-lausunnot) SAHA (STUK:n lausunto) Internet (ymparisto.fi)	Kyllä
Natura-arviot ja -lausunnot (+++)	ELY	ELY=>USPA Natura-arviointi sekä lausunnot siitä	Kyllä
Ympäristövakuudet ja tieto ELY:n valvojasta (+++)	AVI/ELY/Tukes	AVI/ELY=>USPA YLVA/VAHTI	Kyllä (Vakuudet=Ei)
YVA (+++)	AVI	?	
Sosiaalisten vaikutusten arviointi (+++)	Toiminnanharjoittaja		
Poroarvio (+)	?	?	
Ohjeistukset (+++)	YM	Ministeriön verkkosivut	Kyllä
BREF + BAT ja muut ohjeet (+++)	Verkkosivut	Verkkosivut	Kyllä

Tietosisältöjen priorisointi: +++ = *Erittäin tärkeä*, ++ = *Tärkeä*, + = *Hieman tärkeä*, – = *Ei tärkeä*

6.

Palvelupolkujen esimerkkejä

Palvelupolkujen esimerkeistä - taustaa

Seuraavat esimerkit palvelupoluista on tehty viranomaisten ja toiminnanharjoittajien yhteisessä työpajassa projektin aikana.

Työpajassa kaksi ryhmää työstivät palvelupolkuesimerkkejä, jotka olivat:

- 1. Tarkastus, jonka yhteydessä käydään läpi uraanipitoisuuden voimakas nousu rikastushiekka-altaalla**

JA

- 2. Tarkastuskäynti pato-onnettomuuden vuoksi**

Molemmissa palvelupoluissa tarkennettiin sisältö kattamaan eri viranomaisten sekä toiminnanharjoittajan roolit, palvelupolussa tarvittavat tiedot, palvelukerroksen tärkeät toiminnallisuudet, sekä eri vaiheiden sisältö.

Palvelupolku 1: Tarkastus: uraanipitoisuuden nousu

Tilanne: Tarkastus, jonka yhteydessä käydään läpi uraanipitoisuuden voimakas nousu rikastushiekka-altaalla.

Osapuolet: Toiminnanharjoittaja, ELY (valvova viranomainen), STUK, AVI-työsuojelu, Tukes, Kunta, YM

Palvelupolku 1: Tarkastus: uraanipitoisuuden nousu 1/2

Vaiheiden tarkennettu kuvaus

1. Poikkeus havaitaan ja varmistetaan

- Toiminnanharjoittaja saa laboratoriosta mittauksien kohonneista uraanipitoisuuksista
- Toiminnanharjoittaja varmistaa tuloksen, ja että kyseessä ei ole esim. mittalaittehäiriö (Palvelukerroksella ei ole roolia vielä tässä vaiheessa)

2. Ilmoitus valvovalle viranomaiselle ja herätteen lähettäminen

- Toiminnanharjoittaja ilmoittaa tapahtuneesta valvovalle viranomaiselle (ELY)
- Ilmoitus tapahtuu puhelimitse, koska se on paras tapa tarkentaa asiaa tarpeen mukaan
- Ilmoituksen lisäksi toiminnanharjoittaja kirjaa tapahtuneen Palvelukerroksen kaivoskohtaiseen työtilaan
- Hän merkitsee keitä tahoja tapahtunut koskee (STUK, AVI-työsuojelu, Tukes, Kunta, ...) ja kuka viranomainen on vastuullinen asian hoidosta jatkossa (tärkeä asia!)
- Tapahtuneesta lähtee heräte tarvittaville tahoille automaattisesti Palvelukerroksen kautta

3. Yhteisen tarkastuksen sopiminen

- Toiminnanharjoittaja ja viranomaiset sopivat yhteistyössä Palvelukerroksen avulla yhteisestä tarkastuksesta asiaan liittyen
- Palvelukerros tarjoaa Doodle-tyyppisen työkalun sopivan ajankohdan sopimista varten
- Vastaava viranomainen (ELY) päättää tarkastuksen ajankohdan

4. Ylimääräinen tarkastus

- Tarkastus sisältää tilanneselvityksen ja maastokäynnin
- Palvelukerros tarjoaa automaattisesti kaikki tarvittavat tiedot tarkastusta varten
- Tarkastuksen aikana tietoja voidaan syöttää suoraan Palvelukerrokseen (ml. valokuvat maastokäynniltä)

Palvelupolku 1: Tarkastus: uraanipitoisuuden nousu 2/2

Vaiheiden tarkennettu kuvaus

5. Selvityspyyntö ja raportointi

- Vastaava viranomainen kirjaa Palvelukerrokseen selvityspyynnön tarkastuksen pohjalta
- Samoin tarkastuksen raportti/pöytäkirja kirjataan Palvelukerrokseen kaikkien nähtäville.
- Raportin/pöytäkirjan kommentointi ja hyväksyntä tapahtuvat kätevästi Palvelukerroksen kautta, ja ajantasainen versio on helposti siellä nähtävillä
- Selvityspyyntöön ja raporttiin liittyvät määräajat merkitään Palvelukerrokseen, jonka kautta ne ovat havainnollisesti eri osapuolien nähtävillä

6. Korjaavat toimenpiteet ja lisävalvonta

- Toiminnanharjoittaja tuottaa Palvelukerrokseen tietoa tarvittavien korjaavien toimenpiteiden ja lisävalvonnan edistymisestä ja etenemisestä (mm. selvitysraportit, analyysitulokset ja lisänäytteet)
- Palvelukerroksen kautta kyseiset tiedot ovat viranomaisten nähtävillä ja tarkastettavissa

7. Seurantatarkastus

- Seurantatarkastus sovitaan samaan tapaan kohdan 4. kanssa.
- Tarvittavat muutokset liittyen valvontaan ja luvitukseen kirjataan Palvelukerrokseen, jotta ne ovat ajantasaisesti eri osapuolien tiedossa

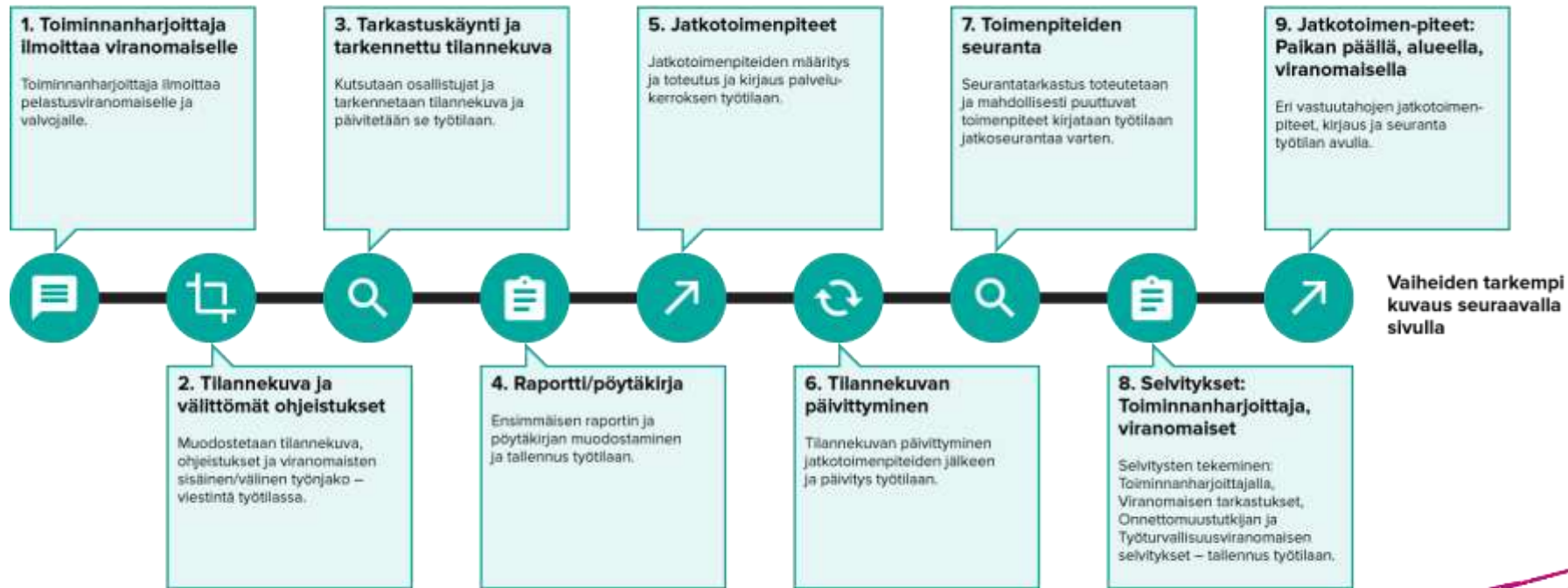
8. Osaamisen jakaminen

- Vastuuviranomainen kirjaa tapahtuneen opit ja kokemukset Palvelukerroksen työtilaan
- Palvelukerroksen kautta ne jaetaan muille kaivoksille, joita samanlainen asia voi koskea, ja joilla voi olla opittavaa tapahtuneesta (tärkeä asia!)

Palvelupolku 2: Tarkastuskäynti pato-onnettomuuden vuoksi

Tilanne: Tarkastuskäynti pato-onnettomuuden vuoksi; henkilövahinko; riski kaivosturvallisuudelle

Osapuolet: Toiminnanharjoittajan CMT (Crisis management Unit), Viranomaiset: Pelastuslaitos, YS-valvoja, Patovalvoja, Kaivosturvallisuusvalvoja, Työturvallisuusvalvoja, (STUK), (SYKE), Kunnan YS-valvoja, YM, MMM, SM, TEM, VN (Tilannekeskus), Onnettomuustutkintakeskus

Palvelupolku 2: Tarkastuskäynti pato-onnettomuuden vuoksi 1/2

Vaiheiden tarkennettu kuvaus

1. Toiminnanharjoittaja ilmoittaa viranomaiselle

- Yhteydenotto pelastuslaitokseen ja valvojaan (Palvelukerroksella ei ole roolia vielä tässä vaiheessa)
- Ilmoitus toimijoille palvelukerroksen kautta
- Tilannehuoneen perustaminen + 1. jakelulistan muodostaminen viestintää varten

2. Tilannekuva ja välittömät ohjeistukset

- Viranomaisten työnjako – viranomaisen sisäinen ja viranomaisten välillä

3. Tarkastuskäynti ja tarkennettu tilannekuva

- Osallistujien kutsuminen (+mahdollinen ohjelma)
- Maastotarkastukset + operatiivinen toiminta, riskin arviointi
- Tehtävälista toiminnanharjoittajalle

4. Raportti/ pöytäkirja

- Ensimmäisen raportin muodostaminen
- Pöytäkirjan muodostaminen ja tallennus työtilaan

5. Jatkotoimenpiteet

- Jatkotoimenpiteiden määrittäminen ja toteutus
- Jatkotoimenpiteiden kirjaus palvelukerroksen työtilaan

Palvelupolku 2: Tarkastuskäynti pato-onnettomuuden vuoksi 2/2

Vaiheiden tarkennettu kuvaus

6. Tilannekuvan päivittyminen

- Tilannekuvan päivittyminen jatkotoimenpiteiden jälkeen
- Tilannekuvan päivitys työtilaan ja viestintä viranomaisille ja toiminnanharjoittajalle

7. Toimenpiteiden seuranta

- Seurantatarkastuksen toteutus
- Mahdollisesti puuttuvien toimenpiteiden kirjaus työtilaan jatkoseurantaa varten

8. Selvitykset: Toiminnanharjoittaja, viranomaiset

- Toiminnanharjoittajalla tapahtuvat
- Valvovan viranomaisen tarkastukset
- Onnettomuustutkijan selvitys
- Työturvallisuusviranomaisen selvitys
- Kaikki tarkastus- ja selvitysdokumentit päivitetään työtilaan

9. Jatkotoimenpiteet: Paikan päällä, alueella, viranomaisella

- Toimijoiden operatiiviset toimenpiteet
 - Toiminnanharjoittajan toimenpiteet
 - Toimenpiteet alalla (tapahtuneesta oppiminen)
 - Viranomaisten muut toimenpiteet
- Tilannehuoneen päättäminen (dokumentit ovat jatkossakin saatavissa työtilan kautta)

Palvelupolkujen erityistarve: Mobiilikäyttö

- Edellä kuvatut palvelupolut kuvasivat molemmat tilanteita, joihin liittyi poikkeus- tai häiriötilanne.
- Tällaiset tilanteet etenevät nopeasti ja edellyttävät häiriökohtien paikannusta sekä asioiden käsittelyä ja viestintää sujuvasti liikkeessä, usein maastossa ja kaivosalueen ympäristössä.
- Näistä syistä johtuen kaivosteollisuuden valvonnan häiriö- ja poikkeustilanteet edellyttävät seuraavia toiminnallisuuksia:

1. Mobiilikäyttö

- Liikkuva työ poikkeus- ja häiriötilanteissa edellyttää palvelukerroksen työtilan käyttöä rajoitetulla mobiilikäyttöliittymällä (tabletit, älypuhelimet).

2. Karttatoiminnallisuudet

- Samoin poikkeus- ja häiriötilanteissa on tärkeää tunnistaa karttaliittymän avulla häiriö- ja esim. mahdolliset vuotokohdat (patovuodot) tilanteesta riippuen.
- Huomioitavaa on, että mobiilikäyttö ja karttatoiminnallisuudet ovat valvonnassa muutoinkin keskeisessä roolissa kuin vain poikkeus- ja häiriötilanteisiin liittyen.

7. Hyötyarviointi

Hyötyarviot

Hyötyarvioiden tarkoitus ja toteutus

Hyötyarvioiden tarkoitus ja tausta

- Hyötyarvioiden tarkoituksena on ymmärtää niitä laadullisia ja määrällisiä hyötyjä, joita valvontatoiminnan uudistaminen kaivostoiminnanharjoittajien palvelupolkujen osalta synnyttävät viranomaisille ja toiminnanharjoittajille.
- Hyötyarvioinnissa verrataan tavoitetilan mukaista toimintamallia nykyiseen toimintamalliin. On hyvä huomioida, että tässä arviossa keskitytään kaivosteollisuuden toiminnan aikaisessa valvonnassa saavutettaviin hyötyihin.
- Hyödyt on tunnistettu alustavasti toiminnanharjoittajien ja viranomaisten haastatteluissa sekä pidetyissä palvelumuotoilutyöpajoissa. Tavoitetilan rakentaminen on perustunut tunnistettujen hyötyjen realisoimiseen uudistamalla toimintamalleja ja Palvelukerroksen hyödyntämisellä.
- Varsinaisessa hyötyarviointivaiheessa arvioitiin tunnistettujen alustavien hyötyjen merkitystä toimijakohtaisesti (toiminnanharjoittajat ja viranomaiset).
- Hyötyarviointivaihe sisälsi sähköpostikyselyn sekä toimijakohtaiset työkokoukset (puhelin) ja tausta-aineiston keruun laadullisten ja määrällisten hyötyjen todentamiseksi.

Hyötyarvioiden toteutus ja dokumentointi

- Hyötyarvioissa on esitetty määrällisiä hyötyjä palvelupolkukohtaisesti, joita on arvioitu perustuen viranomaisten ja toiminnanharjoittajien arvioon nykytilan työmäärästä sekä tavoitetilan aiheuttamasta muutoksesta työmäärään.
- Laadullisia hyötyjä on esitelty erikseen jaoteltuna toiminnanharjoittajalle, viranomaisille ja yhteiskunnalle syntyviin hyötyihin.
- Hyötyarvioiden laskennassa on hyödynnetty Lupa- ja valvontahankkeen edellisessä vaiheessa luotua arviointimallia ja laskukaavoja.

Hyötyarvioinnin laskentatapa

Laskentakaava

Viranomaisten ja toiminnanharjoittajien hyödyt määritettiin seuraavan kaavan avulla:

$$\text{Kustannukset (K) x Esiintymistaajuus (F) x Populaatio (P)}$$

- **Kustannukset** muodostuvat seuraavasta laskukaavasta:

$$\text{Aika (Q) x Palkkatariffi + Ulkoiset kustannukset (x muut valitut tariffit)}$$

Laskentakaavan pohjalla käytetyt kuukausipalkat

- Viranomaisten valtion toimijoiden hyötylaskelmissa hyödynnettiin Tilastokeskuksen tilastoa *Valtiosektorin kuukausipalkat ammattiluokituksen mukaan 2016*. Laskelmissa käytettiin asiantuntijoiden palkan keskiarvoa, joka oli valtionsektorilla 3 826 euroa/kk. Palkkatariffi vuodessa 56 816 €.
- Viranomaisten kunta-alan toimijoiden hyötylaskelmissa hyödynnettiin Tilastokeskuksen tilastoa *Kuntasektorin kuukausipalkat ammattiluokituksen ja koulutusasteen mukaan 2016*. Laskelmissa käytettiin asiantuntijoiden ja erityisasiantuntijoiden palkan keskiarvoa, joka oli 3354 euroa/kk. Palkkatariffi vuodessa n. 50 000 €.
- Toiminnanharjoittajien hyötylaskelmissa hyödynnettiin Tilastokeskuksen tilastoa *Yksityisen sektorin kuukausipalkkalaisten ansiot ammattiluokittain. Eri ammattikuntien väliset palkkaerot ovat suuret, hyötylaskelmissa käytettiin erityisasiantuntijoiden palkan keskiarvoa, joka oli 4 432 euroa eli palkkatariffi vuodessa n. 65 000€*
- Laskentatavasta ja hyötyarvioissa tehdyistä oletuksista löytyy lisätietoa erillisestä liitteestä (Liite 1).

Keskeiset hyödyt

Tavoitetilan tunnistettiin tuovan merkittäviä hyötyjä sekä toiminnanharjoittajille, viranomaisille ja yhteiskunnalle

Hyödyt toiminnanharjoittajille

Ajantasaisten kaivoskohtaisten tietojen saaminen helposti yhdestä paikasta säästää aikaa

Nopea ja ajantasainen viestintä nopeutta viranomaisasiointi ja poistaa väärinkäsityksiä

Ajantasainen kokonaiskuva kaivoksen valvonnasta pienentää virhetulkintoja

Viranomaisraportoinnin yhtenäistyminen pienentää hallinnollista taakkaa

Poikkeus- ja häiriötilanteissa välitön organisointi ja tiedonvaihto auttavat vahinkojen rajauksessa

Hyödyt viranomaisille

Kaivoskohtaiset tiedot ovat helpommin saatavilla ja tiedon laatu parantuu

Kaivoskohtainen työtila ja viestinvälitys parantavat viranomaisten välistä yhteistyötä ja kommunikointia

Ajantasainen kokonaiskuva kaivoksen tilasta ohjaa viranomaisten riskipohjaista valvontaa

Poikkeustilanteiden hoito tehostuu ja vahinkoriskit pienenevät työtilan tilannehuoneen avulla

Omavalvonta-tietojen avulla valvontaa kyetään kohdentamaan entistä riskiperusteisemmin

Hyödyt yhteiskunnalle

Valvontaresurssien kohdentuminen tehokkaammin riskikohteisiin

Koordinoidun viranomaisyhteistyön lisääntyminen vähentää henkilöriippuvuutta

Kaivostoimintaan liittyvien riskien toteutumisen ennaltaehkäisy tehostuu

Yhtenäistynyt raportointi parantaa tutkimustoimintaa ja turvallisuusriskien arviointia

Poikkeus- ja häiriötilanteissa välitön organisointi ja tiedonvaihto rajoittavat vahinkojen laajuutta

Tavoitetilassa hyötyjä tuottavat toiminnallisuudet

Ympyrän koko kuvaa sitä, kuinka suuri merkitys kyseisellä toiminnallisuudella on tavoitetilassa. Yhteinen kaivoskohtainen tietopohja, kaivoskohtainen riskiprofilointi, viestinvälitys kaikkien osapuolten kesken, häiriötilanteiden hallinta (virtuaalinen ”tilannehuone”) sekä sitä tukevat itsearviointi- ja omavalvontatyökalut ovat keskeisessä roolissa (värikoodaus).

* Yhteystiedot, luvat/lupien kestot, hakemukset, viestit häiriötilanteet, muut

Hyötyarvio: Yhteenvedo toiminnanharjoittajien hyödyistä

Ajantasainen kokonaiskuva kaivoksen valvonnasta ml. tilannekuva kaivoksen luvista sekä eri viranomaisille tehtävän raportoinnin yhdenmukaistaminen selkeyttää toiminnanharjoittajan hallinnollista työtä

- Ajantasainen tilannekuva kaivoksen lupatilanteesta ja lupien uusimisesta on nykytilassa toiminnanharjoittajalle haasteellista. Tavoitetilassa kokonaiskuvan saaminen palvelukerroksesta helpottaa lupien uusintaa, helpottaa raportointia ja vaikuttaa myös toiminnan aikaiseen valvontaan.
- Eri valvontaviranomaisten osaksi päällekkäiset raportointivaatimukset työllistävät toiminnanharjoittajien hallintoa tarpeettomasti mm. kaivoksen perustiedot on liitettävä raportteihin hieman eri muodoissa. Tavoitetilassa toiminnanharjoittaja voi työtilassa täyttää vain raportointikauden muuttuvat tiedot, jolloin raportointi tehostuu ja virheet vähenevät
- Tavoitetilassa kuvattu valvontakalenteri, valvontaan ja raportointiin liittyvät herätteet ja palvelukerroksen kautta välittyvät viranomaisviestit parantavat asiakastytytyvääisyyttä, mutta eivät merkittävästi vähennä toiminnan aikaiseen valvontaan käytettävää työpanosta
- Toiminnan nopeutuminen ja yhteistyön sujuvoituminen häiriötilanteissa voi ehkäistä myös merkittävien taloudellisten vahinkojen realisoitumisen, mutta euromääräisiä hyötyjä on mahdotonta arvioida. Yhdenkin suuren vahingon ennaltaehkäisyllä voi olla erittäin merkittäviä taloudellisia hyötyjä
- Toiminnan aikainen valvonta ei nykytilassakaan aiheuta kaivoksen tuotannon viivästymisiin tai keskeytyksiin aiheuttomasti
- On huomioitava, että alla oleva laskelma perustuu yhden kaivoksen arvioon nykyisestä työmäärästä ja säästöpotentiaalista

Vaihe	Kokonais- työmäärä (htv)	Hyöty- potentiaali (%)	Hyöty- potentiaali (htv)	Hyöty- potentiaali (€)
Häiriötilanteista aiheutuvat kustannukset/tulonmenetykset	n.a.			merkittävä
Tietojen hakemiseen ja raportointi	n. 10 htv	10 %	n. 1 htv	68 000 €
Muu toiminnan aikaiseen valvontaan liittyvä työ	n.a			
Yhteensä				68 000 €

Hyötyarvio: Yhteenveto viranomaishyödyistä

Kaivostoiminnan toiminnan aikaisessa valvonnassa viranomaisten yhteistyö ja kaivoksia koskevien aineistojen (luvat, valvontakertomukset, valvontakalenterit) tilannekuva sekä kaikki osapuolet tavoittava viestintä

Keskeisimmät tehostamisalueet

- Kaivoskohtaisen tilannekuvan ja siihen liittyvien lupa- ja valvonta-asiakirjojen saaminen yhdestä paikasta (kaivoksen työtila). Nykyisin nämä tiedot ovat jokaisen viranomaisen omissa rekistereissä
- Muiden valvontaviranomaisten yhteystietojen ja valvontaraporttien saaminen palvelukerroksen toiminnallisuuksien avulla. Valvontaraportit ovat nykytilassa kunkin valvontaviranomaisen omissa asiakirjajärjestelmissä/paperilla
- Toiminnanharjoittajien omavalvontaraportit sähköisessä muodossa työtilasta. Nykyisin viranomaisten rajoitteet sähköpostissa ja sähköisessä palvelujärjestelmässä (toiminnanharjoittajat toimittavat osan aineistoista muistitikulla)
- Palvelukerroksen tuki poikkeus- ja häiriötilanteissa, häiriöprojektin ja -toimintatiimin perustaminen, nopea tiedottaminen ja viestintä kaikille osapuolille. Nykyisin osapuolten toimintojen koordinointi ja viestintä (hankalat viestintäketjut) on häiriö- ja poikkeustilanteissa haastavaa – palvelukerroksen ominaisuudet eivät tuota merkittäviä työajan säästöjä, mutta parantavat toiminnan laatua (vahinkojen ennaltaehkäisy ja nopea toiminta häiriö/poikkeustilanteissa)

Vaihe	Kokonaistyömäärä (htv)	Hyötypotentiaali (%)	Hyötypotentiaali (€)
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)	3,3 htv	15 -20 %	30 000 €
ELY-keskukset	10 htv	5-10 %	52 000 €
Aluehallintovirastot (työsuojeluvalvonta)	1 htv	10 %	6 000 €
STUK	0,2 htv	n.a	
Yhteensä			88 000 €

Hyötyarvio: Tukes

Ajantasaisen kaivoskohtaisen dokumentaation nopean saatavuuden varmistaminen, eri osapuolten välisen viestinnän tehostuminen ja yhteistyön tehostuminen häiriötilanteissa

Keskeisimmät hyödyt

- Lupakalenterin tuottama kaivoskohtainen kokonaistilannekuva luvista ja niiden vaatimuksista sekä lupiin liittyvästä toiminnan aikaisesta valvonnasta
- Palvelukerroksen tarjoamat viestintäominaisuudet, jolla voidaan viestiä kaikille osapuolille ilman sähköpostiviestinnälle ominaisia viestintäketjuja
 - Viranomaisten kesken viestintä sekä viranomaisten ja toiminnanharjoittajan välinen viestintä
- Päällekkäisyyksien poistuminen ja eri viranomaisten kaivoskohtaisten tietojen ml. muiden viranomaisten kaivokseen kohdistuneen valvonnan tulokset, saanti keskitetysti palvelukerroksen kautta
- Lisäksi toiminnanharjoittajien itsearviointitulosten avulla voidaan jatkossa kohdentaa valvontatoimet riskiperusteisesti (yksi onnettomuus voi aiheuttaa valvontaan käytettäviin verrattuna, moninkertaiset kustannukset/vahingot)

Vaihe	Kokonaistyömäärä (htv)	Hyötypotentiaali (%)	Hyötypotentiaali (htv)	Hyötypotentiaali (€)
Prosessiturvallisuuden valvonta	0,5 htv	20 %	0,1 htv	6 000 €
Kaivoslain mukainen valvonta	2,8 htv	15 %	0,4 htv	24 000 €
Yhteensä	3,3 htv			30 000 €

Hyötyarvio: Hyötypotentiaali ELY-keskusten tehtävien osalta

Tavoitetilan viestinnän tuki, kaivoksen kokonaistilanteen saatavuus ja tuki vahinkojen ennaltaehkäisyssä ja häiriö/poikkeustilanteiden hoidossa

Keskeisimmät hyödyt

- Palvelukerroksen tarjoamat viestintäominaisuudet, jolla voidaan viestiä kaikille osapuolille ilman sähköpostiviestinnälle ominaisia viestintäketjuja
 - Viranomaisten kesken ja viranomaisten ja toiminnanharjoittajan välinen viestintä
- Lupakalenterin tuottama kaivoskohtainen kokonaistilannekuva luvista ja niiden vaatimuksista
- Tilannehuone –ominaisuus häiriö/poikkeustilanteiden hoidossa
 - tiedon kulku toimii nopeasti palvelukerrokseen ja kaikilla osapuolilla ajantasainen tilanne tiedossa
 - turha sähläys pois kiireisissä tilanteissa
 - tehdyt päätökset tulevat kaikkien osapuolien tietoon heti
- Eri viranomaisten valvontatietojen saatavuus keskitetysti yhdestä paikasta

Vaihe	Kokonaistyömäärä (htv)	Hyötypotentiaali (%)	Hyötypotentiaali (htv)	Hyötypotentiaali (€)
Ympäristö- ja vesilain mukainen valvonta	9 htv*	10 %	0,9 htv	52 000 €
Patoturvallisuuslain mukainen valvonta	1 htv	10 %	0,1 htv	6 000 €
Yhteensä	10 htv			58 000 €

* Arvio perustuu 9 ELY-keskuksesta saatuaan arvioon, poikkeustilanteiden ja uuden ison kaivoksen avaaminen lisää resurssitarvetta (1-2 htv)

8.

Jatkotoimenpide- ehdotukset ja huomioita jatkon suhteen

Jatkotoimenpide-ehdotukset

- Tehdyn työn tulosten ja jatkoetenemisen viestintä
 - Tulosten viestiminen riittävän laajasti työhön osallistuneiden keskeisten viranomaistoimijoiden sisällä (johto, kehittäjät)
 - Valtakunnallisesti ja organisaatiokohtaisesti on menossa lukuisia sivuavia kehityshankkeita, joiden osalta tulee varmistaa ettei kehitystyö ole ristiriidassa tai tarpeettomasti päällekkäistä tämän työn kanssa (tarkemmin seuraavilla kalvoilla)
 - Erityisesti Luova-viraston rakenteita suunniteleville tahoille tulisi saada laajasti tietoa luvat- ja valvontahankkeen yhteydessä luodusta tavoitetilän mallista. Ajatuksia Luovasta on koottu jäljempänä olevalle kalvolle.
 - Keskeisten sidosryhmien pitäminen ajan tasalla työn jatkovaiheista
- Keskeisten viranomaistoimijoiden jatkoetenemiseen sitoutumisen varmistaminen
 - Viranomaistoimijakohtainen yhteydenpito jatkoetenemisestä ja siihen osallistumisesta
 - Toimintamallien sovittaminen omaan organisaatioon. Luotu tavoitetilän malli edellyttää yksittäisten toimijoiden toimintamallien uudistamista hyötyjen saavuttamiseksi.
 - Organisaatiokohtainen kehitystyö uudistamistarpeiden tarkentamiseksi sekä sitoutuminen muutoksen läpivientiin.
 - Toimijoiden resursointi jatkoetenemiseen
- Viranomaiskohtaisten toimintamallien yhteensovittaminen ja päätietoluokkien tunnistaminen sekä (hakemus)tietojen yhteensovittaminen
 - Palvelupolun sisältämien keskeisten monen viranomaistoimijan solmukohtien tarkempi kuvaaminen: yhteisesti käsiteltävien tietojen tunnistaminen, niiden yhtenäistäminen ja toimintamallien yhteensovittaminen
 - Työn läpivienti edellyttää sekä viranomaisten yhteistä työstämistä ja sovitustyötä että viranomaiskohtaista tarkastelua
- Kaivostoiminnan valvonnan kokonaisuuden huomioiminen meneillään olevassa sanastotyössä
- Asiointi- ja käsittelyjärjestelmien sekä rekisterien evaluointi
 - Palvelukerroksen tuottama lisäarvo perustuu sen integroitumiseen palveluväylän kautta eri viranomaisten rekistereihin ja asiointijärjestelmiin.
 - Keskeisten järjestelmien osalta on tarkasteltava niiden teknistä kypsyyssastetta, sisältämän tiedon laatua, rajapintoja ja integroitavuutta
- Palvelukerroksen käyttöönoton etenemisen suunnittelu Kaivostoiminnan valvonta -kokonaisuuden osalta

Muiden hankkeiden huomiointi

• Kaiva2-hanke

- Hankkeessa kehitetään kaivosten ympäristövaikutuksiin liittyvää tietopohjaa. Kehitystyössä kartoitetaan keskeinen lainsäädäntö ja asiointiprosessien tietotarpeet kaivoksen elinkaaren ajalta (mm. YVA- ja lupaprosessi, valvonta), tunnistetaan tietojen päällekkäisyys ja katveet sekä eri tahojen roolit.
- Hankkeessa saadaan selville asiointiprosesseissa tarvittavat tiedot ja niiden keskeiset lähteet sekä tietojen tuottajat tukemaan keskitetyn tietokanavan kehittämistä. Näiden tunnistaminen on lähtökohtana oikeanlaisen sähköisen järjestelmän luomiselle.
- Hanke edesauttaa yhden luukun periaatteen ja luvat ja valvonta kärkihankkeen toteuttamista ympäristöasioissa sekä tukee sähköisen asiointin ja avoimen tiedon käytön palvelun kehittämistä. Hanke linkittyy Työ- ja elinkeinoministeriön vetämään Luvat ja valvonta kärkihankkeeseen, jossa kehitetään asiakaslähtöisen lupa-, ilmoitus- ja valvontakokonaisuuden asiointiprosessien palvelumuotoilua.
- Kaivosten ympäristövaikutuksiin liittyvän tietopohjan ja -tarpeiden kartoituksessa saatua tieto voidaan hyödyntää hankkeen jälkeen, kun Luvat ja valvonta -kärkihankkeessa tuotettuja asiointiprosessien palvelumuotoiluja kehitetään edelleen. Hankkeen toteuttaminen tukee kaivosten elinkaarivalvonnan kokonaiskehittämistä.
- Hankkeen yhteyshenkilö on: Eira Luokkanen Lapin ELY-keskuksesta (eira.luokkanen@ely-keskus.fi)

• Closurematic

- Closurematicin tarkoituksena on tehdä kaivoksille ja heidän konsulteilleen kaivoksen sulkemisen hallintajärjestelmä. Hankkeella ja tulevilla hallintajärjestelmällä on yhtymäkohtia kaivostoiminnan valvontaan, koska sulkemisen ja erityisesti sulkemissuunnitelmat ovat osin lakisääteistä toimintaa. Jo kaivosluvassa pitää esittää ensimmäinen sulkemissuunnitelma ja lain mukaan kaivoksen tulee olla 'koko ajan turvallisesti suljettavissa'.
- Kehitettävän järjestelmän tulisi pystyä tuottamaan tarvittavat suppeammat viranomaisdokumentit helposti eri lupavaiheita varten. Hankkeeseen liittyy ajatus, että näitä julkisia virallisia dokumentteja varten voidaan laatia pohjat ja ohjeistus yhdessä viranomaisten kanssa. Tämä työ pitää tehdä joka lainsäädäntöalueelle erikseen.
- Valvovia viranomaisia kiinnostaa myös sulkemisen eteneminen. Tämä on nykyisen 'jatkuvan sulkemisen periaatteen' mukaista. Closurematiciin pyritään rakentamaan työkaluja, jolla sulkemisen etenemistä voidaan seurata (ulkoiset mittarit, kuvassa yläoikealla). Jatkuvaan sulkemiseen liittyy myös epävarmuuksien ja vakuiden jatkuva vähentäminen. Vakuiden määrän laskemiseen ei aiota kehittää työkaluja, mutta järjestelmä voi seurata jäljellä olevia vastuita käyttäjän antamien tietojen mukaan.
- Hankkeesta tietää tarkemmin Tommi Kauppila GTK:sta (tommi.kauppila@gtk.fi).

• Geotietovirta-hanke

- Tukesin ja GTK:n yhteinen geotietovirtahankkeen tarkoituksena on kasvattaa Suomen kansallista geotietovarantoa ja tuoda myös geologista dataa aiempaa nopeammin ja laadukkaammin kaikkien saataville.
- Tavoitteena on, että Tukesin kautta GTK:lle siirtyvien yritysten malminetsinnän aineistojen osalta siirrytään viimeistään vuonna 2018 täysin digitaaliseen raportointiin.
- Tieto, joka ei tänä päivänä ole kenellekään tärkeä voi olla erittäin tärkeä jollekin vaikkapa tulevana vuosikymmeninä. Siksi muun muassa kairaustietojen saaminen talteen ja kaikkien hyödynnettäväksi on tärkeää.

Ajatuksia Luovasta

- Keskeinen muutos kaivosten valvontaa koskien on tuleva Luova -virasto, joka yhdistää kaivoksen luvitukseen ja valvontaan liittyviä viranomaisia (AVI ja ELY) samaan virastoon.
- Oheen on koottu esiin nousseita ajatuksia ja toiveita tulevan Luovan suhteen
- Mahdollisuus parempaan synergiaan, kun asiantuntijuus luvitukseen ja valvontaan liittyen on paremmin käytössä samassa organisaatiossa.
- Tuo jouhevuuutta ja joustavuutta lisää toimintaan, asiointiprosesseihin ja tietojen välittämiseen.
- Kun lupa- ja valvontaviranomaiset menevät yhteen, niin yhteistyön ja tiedon kulun pitäisi helpottua. Ainakin siihen on potentiaalia.
- Suurin toive on, että kun viranomaiset laitetaan yhteen, niin asioita käsiteltäisiin yhdessä ja yhteistyössä.
- Asioita käsiteltäisiin kokonaisvaltaisemmin (tutkimus, vesi, luonnonsuojelu) ja ei käydä kolmen eri tahon kanssa läpi kuten nyt.
- Toiminnan läpinäkyvyys ja tasapuolinen kohtelu.
- Toimintatavat olisi rakennettu ja mietitty toiminnanharjoittajan kautta – enemmän keskustelevaa ja vuorovaikutteista toimintatapaa.
- Toivottavasti näkyy tehokkaampana ja laadukkaampana toimintana toiminnanharjoittajalle.
- Eri viranomaisilla olleet omat järjestelmät – helpottaa tiedon siirtoa, kun asiat ja järjestelmät yhtenäistyvät.
- Lupaprosessi on massiivinen ja huolellinen. Eniten auttaisi, jos lupamenettely sujuvoituisi ja kaivoksen ajantasainen tieto liikkuisi eri osapuolen välillä jouhevasti ja nopeasti.
- Toiminta ei ole ollut nyt kaikilta osin valtakunnallista. Tällöin hyvät käytännöt eivät aina siirry. Toivottavasti jatkossa hyvät käytännöt saadaan käyttöön valtakunnallisesti.

Muuta esiin noussutta

Analytiikka

- Analytiikan hyödyntämisestä kannattaa pohtia ja selvittää tarkemmin esimerkiksi riskiperustaisessa valvonnassa. Analytiikan avulla kyetään nostamaan esiin asioita ja kohteita mahdollisten negatiivisten vaikutusten ja niiden todennäköisen toteutumisen kautta.

Neuvonta ja erikoisosaaminen

- Viranomaisen rooli neuvojana ja asiantuntijana on tärkeä. Huom. toiminnanharjoittajalla on kuitenkin lopullinen jakamaton vastuu toiminnasta ja sen turvallisuudesta.
- Toiminnanharjoittajat arvostavat viranomaisten asiantuntijuutta, ja toivovat heiltä rohkeita ja vaihtoehtoisia ratkaisuja asioihin.
- Viranomaisen osaamisen ylläpito ja kehittäminen on keskeinen asia tulevaisuudessa. Osaamisen pitää mennä yhä syvemmälle substanssiin ja erikoistuminen koetaan plussana.

Rakentamisen aikainen valvonta

- Rakentamisen aikainen valvonta ei kuulunut tehdyn työn piiriin. Rakentamisen aikainen valvonta on kuitenkin erittäin keskeisessä asemassa toiminnan laadun ja turvallisuuden suhteen. Rakentamisen aikana tapahtuvia virheitä on erittäin haastavaa korjata tai estää myöhemmin viranomaisvalvonnalla. Kaikki lähtee siitä, että toiminnanharjoittaja hoitaa velvoitteensa hyvin rakentamisen aikana.

Yhteistyö

- Viranomaisen esiintyminen ja näkyminen toiminnanharjoittajalle ”yhtenä” on tärkeää.
- Tulevaisuuden ydin on, että vain ”yksi viranomainen”.
- Konkreettinen yhteistyö on kaiken avain – toivottavasti se tapahtuu nyt.
- **Huom.** nykyinen toimiva ja avoin yhteistyö toiminnanharjoittajien suuntaan ei saa romuttua ”kasvottoman” digitaalisen Palvelukerroksen myötä.

Liite 1: Hyötyarvion menetelmä ja lähestymistapa

Hyötyarviot

Hyötyarvioiden tarkoitus ja toteutus

Hyötyarvioiden tarkoitus ja tausta

- Hyötyarvioiden tarkoituksena on ymmärtää niitä laadullisia ja määrällisiä hyötyjä, joita valvontatoiminnan uudistaminen kaivostoiminnanharjoittajien palvelupolkujen osalta synnyttävät viranomaisille ja toiminnanharjoittajille.
- Hyötyarvioinnissa verrataan tavoitetilan mukaista toimintamallia nykyiseen toimintamalliin. On hyvä huomioida, että tässä arviossa keskitytään kaivosteollisuuden toiminnan aikaisessa valvonnassa saavutettaviin hyötyihin.
- Hyödyt on tunnistettu alustavasti toiminnanharjoittajien ja viranomaisten haastatteluissa sekä pidetyissä palvelumuotoilutyöpajoissa. Tavoitetilan rakentaminen on perustunut tunnistettujen hyötyjen realisoimiseen uudistamalla toimintamalleja ja Palvelukerroksen hyödyntämisellä.
- Varsinaisessa hyötyarviointivaiheessa arvioitiin tunnistettujen alustavien hyötyjen merkitystä toimijakohtaisesti (toiminnanharjoittajat ja viranomaiset).
- Hyötyarviointivaihe sisälsi sähköpostikyselyn sekä toimijakohtaiset työkokoukset (puhelin) ja tausta-aineiston keruun laadullisten ja määrällisten hyötyjen todentamiseksi.

Hyötyarvioiden toteutus ja dokumentointi

- Hyötyarvioissa on esitetty määrällisiä hyötyjä palvelupolkukohtaisesti, joita on arvioitu perustuen viranomaisten ja toiminnanharjoittajien arvioon nykytilan työmäärästä sekä tavoitetilan aiheuttamasta muutoksesta työmäärään.
- Laadullisia hyötyjä on esitelty erikseen jaoteltuna toiminnanharjoittajalle, viranomaisille ja yhteiskunnalle syntyviin hyötyihin.
- Hyötyarvioiden laskennassa on hyödynnetty Lupa- ja valvontahankkeen edellisessä vaiheessa luotua arviointimallia ja laskukaavoja.

Hyötyarvion menetelmä ja lähestymistapa

Hyötyarviossa mallinnettiin viranomaisille ja toiminnanharjoittajille syntyviä hyötyjä kokeilujen tavoitetilassa

Hyötyarvio

- Hyötyarvion tavoitteena oli muodostaa kuva ehdotettujen muutosten määrällisistä ja laadullisista hyödyistä niin viranomaisille kuin toiminnanharjoittajille
- Hyötyarviossa hyödynnettiin luvat ja valvonta -hankkeen aikaisemmassa vaiheessa laadittua laskentakaavaa ja yleisiä oletuksia kustannuksista (mm. liittyen palkkaluokkiin ja palkan sivukuluihin)

Tiedonkeruu

- Laadullisia ja määrällisiä hyötyjä arvioitiin sähköpostikyselyyn, haastatteluihin ja kirjalliseen aineistoon perustuen.
- **Hyötyarviota varten pyydettiin viranomaisia ja toiminnanharjoittajia arvioimaan seuraavia asioita:**
 - *Kuinka paljon valvontatoimintaan käytetään nykytilassa henkilötyötä (henkilötyöpäiviä (htp) ja/tai henkilötyövuosia (htv)) prosessien eri vaiheissa?*
 - *Kuinka paljon valvontatoimintaan käytettävät henkilötyöt voisivat vähentyä prosentuaalisesti (%) tavoitetilassa prosessien eri vaiheissa?*
 - *Mistä tavoitetilän ominaisuuksista syntyvät suurimmat laadulliset ja määrälliset hyödyt toiminnanharjoittajille, viranomaisille ja yhteiskunnalle?*

Hyötyarvioinnin laskentatapa

Arvion taustalla käytetty laskukaava ja sen tekijät

Laskentakaava

Viranomaisten ja toiminnanharjoittajien hyödyt määritettiin seuraavan kaavan avulla:

Kustannukset (K) x Esiintymistaajuus (F) x Populaatio (P)

- **Kustannukset** muodostuvat seuraavasta laskukaavasta:

Aika (Q) x Palkkatariffi + Ulkoiset kustannukset (x muut valitut tariffit)

Laskentakaavan tekijät

- Haastatteluissa arvioitiin kuhunkin veloitteeseen kuluva työpanos **aika (Q)**. Koska käytetty samaankin työvaiheeseen käytettävä työmäärä vaihtelee merkittävästi eri tapauksissa, laskelmissa käytettiin sekä työvaiheeseen käytettyä työaikaa (keskiarvo), työhön määritettyä standardiaikaa että kyseiseen tehtävään organisaatiossa käytettyä kokonaistyöaikaa (organisaation työajanseurannasta saatu luku)
- **Palkkatariffi** muodostettiin kuukausipalkasta ja sivukuluista. Käytettyjä kuukausipalkkoja on kuvattu tässä liiteosiossa erikseen seuraavalla sivulla, jonka lisäksi on käytetty kansallisella tasolla määriteltävää 34,6 %:n palkan sivukuluja kuvaavaa kerrointa kuvaamaan loma-ajan palkan, työ- ja sosiaaliturvamaksujen sekä muiden palkasta aiheutuvien ylimääraisten maksujen osuutta.
- **Ulkoisia kustannuksia** ei hyötyarvioissa oteta huomioon, koska tavoitetilan muutoksen ei uskota vaikuttavan merkittävästi ulkoisiin (esimerkiksi toimitiloista tai työvälineistä syntyviin) kustannuksiin.
- **Esiintymistaajuus (F)** viittaa siihen, kuinka usein tiedonantovelvoite toistuu (esim. kuinka usein jokin tieto tulee toimittaa). Osana esiintymistaajuutta on huomioitu myös esiintymistaajuuden muutos tavoitetilassa
- **Populaatioilla (P)** tarkoitetaan lupa- ja ilmoitusasioiden valtakunnallista volyymia.
- Kun tutkimuksessa on viitattu tuntimääriin, päiviin ja kuukausiin, on käytetty seuraavia oletuksia: 1 henkilötyöpäivä (htp) = 7,5h, 1 kuukausi on 157,5h ja 1 henkilötyövuosi (htv) = 1650h Kuukaudessa on 21 henkilötyöpäivää ja vuodessa 11 henkilötyökuukautta.

Hyötylaskelmien pohjalla käytetyt kuukausipalkat

Laskelmien pohjana on hyödynnetty Tilastokeskuksen kuukausipalkkatilastoja

- Viranomaisten valtion toimijoiden hyötylaskelmissa hyödynnettiin Tilastokeskuksen tilastoa *Valtiosektorin kuukausipalkat ammattiluokituksen mukaan 2016*. Laskelmissa käytettiin asiantuntijoiden palkan keskiarvoa, joka oli valtionsektorilla 3 826 euroa/kk. Palkkatariffi vuodessa 56 816 €.
- Viranomaisten kunta-alan toimijoiden hyötylaskelmissa hyödynnettiin Tilastokeskuksen tilastoa *Kuntasektorin kuukausipalkat ammattiluokituksen ja koulutusasteen mukaan 2016*. Laskelmissa käytettiin asiantuntijoiden ja erityisasiantuntijoiden palkan keskiarvoa, joka oli 3354 euroa/kk. Palkkatariffi vuodessa n. 50 000 €.
- Toiminnanharjoittajien hyötylaskelmissa hyödynnettiin Tilastokeskuksen tilastoa *Yksityisen sektorin kuukausipalkkalaisten ansiot ammattiluokittain. Eri ammattikuntien väliset palkkaerot ovat suuret, hyötylaskelmissa käytettiin erityisasiantuntijoiden palkan keskiarvoa, joka oli 4 432 euroa eli palkkatariffi vuodessa n. 65 000€*

Liite 2: Työhön osallistuneet henkilöt ja organisaatiot

Toiminnanharjoittajien työpaja 20.9.2017

HENKILÖ	YRITYS
• Airi Mäkelä	• Sotkamo Silver
• Ulla Syrjälä	• Boliden Kevitsa
• Noora Ahola	• Mawson
• Anita Alajoutsijärvi	• Agnico Eagle, Kittilän kaivos
• Elina Salmela	• Terrafame
• Pekka Suomela	• Kaivosteollisuus ry

Viranomaisten työpaja 20.9.2017

HENKIÖ	ORGANISAATIO
• Terho Liikamaa	• Tukes
• Eira Luokkanen	• Lapin ELY-keskus
• Sami Koivula	• Pohjois-Suomen AVI
• Soile Backnäs	• Kainuun ELY-keskus
• Aki Ijäs	• Tukes
• Juhani Itkonen	• Lapin ELY-keskus
• Ossi Leinonen	• Tukes
• Sari Myllyoja	• Kainuun ELY-keskus

Toiminnanharjoittajien ja viranomaisten työpaja 1.12.2017

HENKIÖ	ORGANISAATIO
• Elina Salmela	• Terrafame
• Ulla Syrjälä	• Boliden Kevitsa
• Pekka Suomela	• Kaivosteollisuus ry
• Eira Luokkanen	• Lapin ELY-keskus
• Päivi Kurttio	• STUK
• Terho Liikamaa	• Tukes
• Aki Ijäs	• Tukes
• Timo Regina	• Kainuun ELY-keskus
• Mari Heikkinen	• Pohjois-Karjalan ELY-keskus
• Kimmo Kuusela	• TEM